5.000.000. ТОННА ТАЙЁР!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

№ 253 (20. 221) • 1988 йил 3 ноябрь • пайшанба Баҳоси 3 тийин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросида

1988 йил 2 ноябрда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг мажлиси бўлди. Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1989 йилги Давлат плани ҳамда республика Давлат бюджети лойиҳалари кўриб чиқилди ва асосан маъқулланди. План ва бюджет лойиҳалари беш йиллик топшириқларидан келиб чиқиб, меҳнат коллективларининг таклифлари асосида тузилганлиги, умуман КПСС XXVII съезди қарорларига, КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил июнь Пленуми талабларига, XIX Бутуниттифоқ партия конференциясининг социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш, туб иқтисодий ислоҳотни изчиллик билан амалга ошириш, экономикани социал соҳага қаратишга доир йўл-йўриқларига мос эканлиги таъкидлаб ўтилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советига бўлиб ўтган фикрлашувни ҳисобга олиб план ва бюджет лойиҳаларига аниқлик ва ўзгартишлар киритиш ҳамда уларни Ўзбекистон ССР Олий Совети сессияси муҳокамасига тақдим этиш тавсия қилинди.

Марказий Комитет Бюросида республиканинг иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1990 йилги Давлат плани лойиҳасини тайёрлаш юзасидан аниқ-равшан тавсияномалар белгиланди.

Республика партия ташкилотларида ҳисобот ва сайловларнинг бориши тўғрисидаги масала ҳам кўриб чиқилди.

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

1 ноябрь куни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. С. Горбачев амалий визит билан Москвага келган ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, ЧССР ҳукуматининг раиси Л. Адамецни қабул қилди.

М. С. Горбачев Л. Адамецни юксак давлат лавозимига тайинланганн билан самимий муборакбод этди ва Чехословакия ҳукуматининг янги бошлиғига мамлакат социал-иқтисодий тараққиётининг долзарб вазифаларини ҳал этишда муваффақият тилади.

Л. Адамец Чехословакия жамияти ихтиёридаги бой иқтисодий ва илмий-техникавий имкониятларни янада тўла-тўкис намоён этиш янги ҳукуматнинг асосий мақсади бўлади, деб таъкидлади. Капитал маблағлар самарадорлигини ошириш, табиатни муҳофаза қилиш юзасидан зарур чораларни кўриш, саноат ишлаб чиқаришини оқилона ташкил этиш ва бошқа бир қанча вазифалар энг зарур вазифалар жумласига киради. Партия, аввало, хўжалик механизмини ислоҳ қилишни, қайта қуришга ишчилар синфини ва деҳқонларни, фан-техника соҳасидаги ва ижодкор зиёлиларни, ёшларни фаол жалб этишни олдимизда турган муаммоларни ҳал этиш воситаси, деб билмоқда.

Чехословакиялик дўстларимизнинг ҳамма режалари рўёбга чиқишини истардим, деди М. С. Горбачев. Айни шундай бўлишига аминман. Сизларнинг ўз муаммоларингиз бор, аммо Чехословакия энг ривожланган социалистик мамлакатлардан бири бўлиб, катта имкониятларга эгадир.

Ҳозир социалистик ҳамдўстликда миқёслари ва теранлиги жиҳатидан мислсиз жараёнлар авж олиб бормоқда. Бунинг сабаби қандайдир айрим кишиларнинг дили очилиб қолганида эмас, балки объектив омиллардадир. Биз ўз ҳақимизда шуни айта оламизки, қайта қуриш сиёсати турмушимизга шитоб билан кириб келди. Ҳозирги бутун ишимиз танлаб олинган социалистик йўл, ижтимоий мулк, меҳнаткашларнинг ҳокимияти, партиянинг авангардлик роли, кенг демократия каби асосий қадриятлар теварагида авж олиб бормоқда.

М. С. Горбачев яқинда пойтахт комсомоллари билан бўлган учрашув ҳақидаги таассуротларини баҳам кўрди. Жамиятнинг энг жўшқин, таъбир жоиз бўлса, тиниб-тинчимас қисми бўлган ёшлар катта ва жиддий ишларга зўр ҳафсала билан киришиб кетганликлари, кўпгина янги фикрлар ва таклифларни ўртага қўяётганликлари бизни қувонтиради, деди у. Қайта қуриш жамиятга янги кадрларни ҳам етказиб бера бошлади, деса бўлади.

Совет — Чехословакия ҳамкорлиги масалаларини муҳокама қилиш чоғида суҳбат қатнашчилари Совет Иттифоқи билан Чехословакия ўртасидаги иқтисодий ва илмий-техникавий кооперацияни ривожлантириш — иккала мамлакатга катта фойда келтира оладиган ғоят истиқболли иш, деган якдил фикрга келдилар. Иккала томон ўзаро иқтисодий алоқаларнинг янги, новаторларча усулларини дадил жорий этишга, шу тариқа совет ва чехословак халқлари дўстлигининг моддий пойдеворини мустаҳкамлашга тайёрдирлар.

(ТАСС).

ЧССР ҳукумати раисининг визити

1 ноябрь куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков билан Л. Адамецнинг музокаралари бўлиб ўтди. Музокараларда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Н. В. Тализин, бошқа расмий кишилар қатнашдилар.

Совет — Чехословакия муносабатлари, иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлиги, халқаро майдондаги актив баҳамжиҳат ҳаракат масалалари батафсил кўриб чиқилди. Музокаралар социалистик қурилишнинг янги босқичида мамлакатларимиз олдида пайдо бўлган кенг миқёсли вазифаларни ҳал этишга Совет Иттифоқи билан Чехословакиянинг асосий ёндашувлари бир-бирига мос эканини тасдиқлади.

* * *

Кремлда СССР ҳукумати номидан меҳмон шарафига нонушта зиёфат берилди. Н. И. Рижков, Н. В. Тализин, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Самимий, дўстона вазиятда ўтган зиёфатда Н. И. Рижков ва Л. Адамец нутқ сўзладилар. Уларнинг нутқлари қарсаклар билан кутиб олинди.

* * *

Кечқурун Л. Адамец Москвадан Прагага жўнаб кетди.

Аэродромда уни Н. И. Рижков, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

(ТАСС).

КПСС Марказий Комитетида кенгаш

XIX Бутуниттифоқ партия конференциясининг қарорларида янги иқтисодий механизмни тузишни ниҳоясига етказиш, хўжалик ислоҳоти принципларини ҳар бир иш жойида жорий этиш, одамларнинг энг юқори пировард натижалардан манфаатдорлигини кескин ошириш, тайёрга айёрлик ва текисчиликка барҳам бериш вазифаси қўйилган.

31 октябрь куни КПСС Марказий Комитетида бўлган кенгашда хўжалик ҳисобининг аҳволи ва уни чуқурлаштириш чора-тадбирлари муҳокама қилинди. Мазкур кенгашда министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС, иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари, ўлка ва область партия комитетларининг масъул ходимлари, олимлар, корхоналарнинг раҳбарлари, халқ хўжалиги турли соҳалари меҳнат коллективларининг вакиллари иштирок этдилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари Н. Н. Слюньков кенгашда нутқ сўзлади.

(ТАСС).

СССР—ҳаммамизнинг уйимиз

«Правда» газетасининг давра суҳбатида—КПСС Марказий Комитетининг аъзолари, СССР Олий Советининг депутатлари қатнашдилар

● Озарбайжонлар ва эстонлар, руслар ва украинлар, коряклар ва ненецлар, уйғурлар ва қозоқлар, арманлар ва тожиклар, белоруссlar ва грузинлар — юздан ортиқ миллат ва элат ҳаммамизнинг уйимиз бўлган Совет Социалистик Республикалари Иттифоқида ёнма-ён яшаб, меҳнат қилмоқдалар. Улуғ Октябрдан кейин ҳар бир иттифоқдош республика, ҳар бир халқ олға томон катта қадам ташлади. Бироқ, 1986 йил декабрида Олмаотада бўлиб ўтган воқеалар, Тоғли Қорабоғ теварагида, Арманистон ва Озарбайжонда вужудга келган ҳозирги вазият, Сумгаитдаги фожиа, Балтика бўйидаги, бошқа баъзи регионлардаги мураккаб жараёнлар турғунлик йиллари миллатлараро муносабатларнинг ҳолатига ҳам таъсир қилганини кўрсатиб берди.

КПСС Марказий Комитетининг аъзолари, СССР Олий Советининг депутатлари, правдачилар миллатлараро муносабатларнинг энг долзарб муаммолари хусусида фикрлашиб олиш учун давра суҳбатига йиғилдилар.

Суҳбатда Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Г. В. Колбин**, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Р. Н. Нишонов**, КПСС Марказий Комитети Партиявий-ташкилий ишлар бўлими мудирининг ўринбосари, миллатлараро муносабатлар кичик бўлимининг мудири **В. А. Михайлов**, Грузия ССР Министрлар Советининг Раиси **О. Е. Черкезия**, СССР парламент группаси комитетининг аъзоси, СССР юстиция министри **Б. В. Кравцов**, СССР нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министри **Н. В. Лемаев**, Вильнюс давлат университетининг ректори **И. П. Кубилюс**, Тарту шаҳридаги ўрта мактаб директори **Х. А. Райк**, Таллин савдо уйининг катта сотувчиси **В. Э. Сийтан**, «Ворошиловградхимстрой» қурилиш бошқармасининг бригадири **М. П. Калюжная**, Вентспилс экспортга нефть ва нефть маҳсулотлари етказиб бериш корхонасининг инженери **О. И. Пипикис**, Озарбайжон ССР Тоғли Қорабоғ автоном областидан совхоз директори **С. В. Мамунц**, Калинин область Калинин номли колхоз раиси **Н. А. Полазнов**, ёзувчи **Г. Г. Абашидзе**, ВЦСПС секретари **К. Т. Турисов** қатнашдилар.

Давра суҳбатига «Правда» газетасининг бош редактори **В. Г. Афанасьев** раислик қилди.

Бошловчи. Суҳбатимизнинг мавзуи — миллатлараро муносабатлар, бу соҳада вужудга келаётган муаммолар, уларни ҳал этиш йўллари, деб белгиланди.

Масалалар доираси жуда кенг. Ҳеч кимнинг фикри, мулоҳазаси, таклифлари, хулосаларини асло чекламай туриб, уларга аниқлик киритмоқчиман.

«Партия ва миллий масала», миллатлараро муносабатларни ривожлантиришга партиявий раҳбарлик — марказий муаммо. XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси жамиятимизнинг ҳолатини атрофлича таҳлил этди, баъзан партия ташкилотлари бу муҳим соҳани эътибордан четда қолдираётганликларини уқдириб ўтди. Юмшоқ қилиб айтганда, катта совет хонадонимизда сиз билан биз дуч келаётган нохушликлар мана шундан келиб чиқмоқда. Бу нохушликлар қандай, пайдо бўлди. Ва аҳволни тузатиб олиш учун партия комитетлари ва партия ташкилотлари нима қилишлари керак?

Совет халқи ҳақида. Миллий сиёсатни ишлаб чиқишда, интернационал тарбияда бу қоида жуда муҳим роль ўйнайди, Ҳолбуки, баъзи матбуот органлари бу тушунчани ишлатишда дафъатан истиҳола қилиб қолдилар, ҳар бир халқимиз, ҳар бир республикамиз яхлит Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг таркибий қисми эканини унутиб, баъзан ўз устларига шунчаки миллий ниқоб тортиб олишга интилмоқдалар.

Том маънодаги миллий тузилмалар муаммоларини олиб кўрайлик. Бизда иттифоқдош ва автоном республикалар бор, автоном областлар, автоном округлар бор ва ўзларининг миллий территориал тузилмаларидан ташқарида яшаб турган ёки шундай тузилмаларга эга бўлмаган 55 миллиондан кўпроқ киши бор. Хўш, улар нима бўлади?

Сўнгра. Бизнинг яхлит халқ хўжалик комплексимиз билан республика хўжалик ҳисобини олайлик. Улар ўзаро қандай алоқа ўрнатиши керак ва айни вақтда регионал, миллий хўжалик ҳисоби шароитида Совет Иттифоқининг манфаатларини, СССР барча халқларининг манфаатларини қандай қилиб таъминлаши лозим? Миллий муаммолар кўп жиҳатдан моддий базага асосланади, бу муаммолар экономикага томир ёйган. Марказ билан жойларнинг нисбати — ўткир масала.

Тил ҳақида кўп баҳс қилинмоқда. Тўғри фикрлар бор, унчалик тўғри бўлмаган фикрлар бор, мутлақо нотўғри фикрлар бор. Бу ўринда нима қилишимиз керак? Қайси йўлдан бориш лозим?

Ёки интернационал, миллий ва миллатчилик каби тушунчаларни олайлик. Айрим ҳолларда биз миллий тушунчани миллатчилик тушунчаси, деб англаймиз, бу — мутлақо нотўғри. Бунинг акси ҳам бўлади — миллатчилик тушунчасини миллий ва ҳатто интернационал тушунча, деб кўрсатишга уринадилар.

Марҳамат мана шу мураккаб суҳбатда биринчи сўзни ким олади. Дарвоқе, бу — «Правда» редакцияси режалаштирган учрашувларнинг биринчиси эканини айтиб қўяй. Биз жамиятшунос, иқтисодчи олимларни, ишчи ва колхозчиларни таклиф этиб, уларнинг фикрини ҳам эшитмоқчимиз.

В. А. Михайлов. Демократиялаш, ошкоралик, фикрларнинг ҳар хиллиги миллий муносабатларнинг узоқ вақт эътибордан четда қолиб келган, бир чеккага суриб қўйилган салбий жиҳатларини ёритиб берди, айни шуларнинг ўзи мазкур иллатларни демократик асосда бартараф этиш учун зарур шароитни ҳам яратиб берди.

Қайта қуриш даврида миллий сиёсатни назарий ва амалий жиҳатдан асослашда XIX партия конференцияси катта қадам қўйди. У мазкур масала юзасидан алоҳида резолюция қабул қилганлиги маълум. Партия комитетлари нақадар тўғри йўлни танлаб олганликлари — бошқа гап. Уларнинг ишида қандай янгилик бор ва у ҳақиқатан ҳам янгиликми?

Г. В. Колбин. Биз муаммонинг олдини олиш вазифасини қўйдик. Олмаотадаги 1986 йил воқеаларидан кейин орттирилган конкрет тажриба бу иш ваколатли органлар томонидан доимий ва аниқ мақсадни кўзлаб олиб борилиши кераклигига бизни ишонтирди. Партия комитетларида штатларни кўпайтирмай, балки ортиқча бўғинларни қисқартириб, миллатлараро муносабатлар секторини туздик. Бу секторлар ишларнинг аҳволини таҳлил этмоқда, масала миллий масаладан миллатчилик масаласига айланиб кетишини кутиб турмай, қаерда нима ишлар қилинмаётганини ва нималар қилиш кераклигини белгилаб бермоқда. Миллий масала билан миллатчилик масаласи ўртасида жуда нозик чегара бор.

Республика Олий Советида миллатлараро муносабатлар комиссиясини туздик. Маҳаллий Советларда ҳам шундай комиссиялар тузилди. Республика Олий Совети ҳузуридаги комиссияга турли миллат кишилари кирганлар.

В. Г. Афанасьев. Бюрократик система эмасми бу?

Г. В. Колбин. Ишнинг моҳияти ҳам худди шундаки, бу структураларга амалдорлар эмас, балки Қозоғистонда яшаб турган барча миллат ва элатларнинг вакиллари киритилди. Бир халқнинг вакили бошқа халқнинг манфаатлари ҳақида ғамхўрлик қилишига интилдик. Кўп жиҳатдан жамоатчилик фикрини шакллантирадиган ижодкор зиёлилар билан анчагина иш олиб боряпмиз. Учрашувлардан бирида: «сиз миллатлараро муносабатларда одилона сиёсат олиб бораётганингизга энди ишондик», деган сўзларни эшитиш ёқимли бўлди.

Одамлар бизга, партия раҳбарларига ишонаётганликлари жуда муҳимдир. Бунинг учун сўз билан иш бир жойдан чиқиши керак. Одамларга ҳақиқатни гапириш лозим. Уларга тоғ-тоғ олтин ваъда қилиш ярамайди, реал аҳволга асосланмоқ керак. Бошланган иш албатта охирига етказилиши лозим. Уй-жой муаммосини олайлик. Бу муаммо одамларни қизиқтирмоқда. Биз бу муаммони қандай ҳал этаётганимизни «Правда» газетаси ёзиб чиқди. Бултур бўлганидек, бу йил ҳам йиллик планни 7 ноябргача бажарамиз. Навбат кутиб турганларнинг 40 процентдан кўпроғи икки йил ичида квартира олди. Халқ бизга ишонди, ўзи ишга фаол киришди. Озиқ-овқат билан таъминлашда ҳам шундай йўл тутилди. Республикада уч йил мобайнида аҳоли жон бошига гўшт истеъмол қилиш йилига 10 килограмм кўпайди. Халқ истеъмоли моллари билан таъминлаш ҳам яхшиланди.

(Давоми иккинчи бетда).

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг

30—40-йиллар ва 50-йилларнинг бошларидаги даврда содир бўлган репрессиялар билан боғлиқ материалларни қўшимча равишда ўрганиш комиссиясидан

Комиссия навбатдаги мажлисида «Ишчи оппозицияси»га кирган айрим шахсларнинг фаолияти ва уларнинг кейинчалик таъқиб этилиши билан боғлиқ материалларни кўриб чиқиш якунлари юзасидан СССР Прокуратураси, СССР Олий суди ва КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институти ахборотини муҳокама қилди.

А. Г. Шляпников, С. П. Медведев ва бошқалар бошчилик қилган «Ишчи оппозицияси» 1921 йилда касаба союз мунозараси давомида вужудга келди. «Ишчи оппозицияси»нинг программасини РКП(б) X съезди назарий жиҳатдан асоссиз ва сиёсий жиҳатдан зарарли деб рад этган эди. Шу билан бирга «Ишчи оппозицияси»нинг баъзи талаблари адолатли эканлигини таъкидлаб, В. И. Ленин киритган таклифга мувофиқ унинг асосий раҳбарлари, жумладан, А. Г. Шляпников партиянинг ўша съездида РКП(б) Марказий Комитетининг составига сайланган эдилар.

Бироқ 20-йилларнинг иккинчи ярмида мазкур оппозициянинг собиқ фаол иштирокчилари таъқиб этилди ва ҳатто сургун қилинди. Уларнинг номлари «Ишчи оппозицияси»нинг Боку ва Омск группалари деб аталган группалар билан асоссиз равишда боғлиқ қилиб қўйилди. Бу группаларнинг мавжудлиги ва уларга Советларга қарши, фракциячилик фаолияти билан шуғулланганлик юзасидан қўйилган айб кейинчалик текшириш чоғида тасдиқланмади.

1935 йилда «Москва аксилинқилобчилари ташкилоти — «Ишчи оппозицияси» группаси» деган ном билан сохта иш қўзғатилди. 1935 йилнинг март — апрель ойларида СССР Ички ишлар халқ комиссариати ҳузурида мазкур «иш» юзасидан ўтказилган алоҳида кенгаш томонидан А. Г. Шляпников, С. П. Медведев, С. И. Масленников, Г. И. Бруно, М. А. Вичинский, В. П. Демидов, М. Н. Иванов, М. Ф. Михайлов, И. И. Николаенко, М. И. Прокопенко, А. А. Серебренников, В. Е. Тарасов, О. Х. Прокопенко, К. М. Тарасова, А. А. Тихомировлар жиноий жавобгарликка тортилди ва уларга турли жазо чоралари белгиланди.

А. Г. Шляпников билан С. П. Медведевга партия ва Совет ҳукумати раҳбарларига қарши террорчилик ҳаракатларини тайёрлашда яна сохта айб қўйилиб, СССР Олий суди ҳарбий коллегияси томонидан улар олий жазо — отиб ўлдиришга ҳукм қилинди. Текширишда мазкур шахслар ҳеч қандай асос бўлмагани ҳолда репрессия қилинганлиги аниқланди.

СССР Бош прокурорининг протестига мувофиқ СССР Олий судининг ҳарбий коллегияси 1988 йил 1 сентябрда СССР Ички ишлар халқ комиссариати ҳузуридаги алоҳида кенгашнинг В. П. Демидов, М. Н. Иванов, В. Е. Тарасов, А. А. Серебренников, К. М. Тарасовага доир қарорини бекор қилди ва уларнинг ҳаракатларида жиноят состави йўқлиги сабабли жиноий ишни тўхтатди.

А. Г. Шляпников, С. П. Медведев, С. И. Масленников, Г. И. Бруно, М. А. Вичинский, М. Ф. Михайлов, И. И. Николаенко, М. И. Прокопенко, О. Х. Прокопенко, А. А. Тихомиров илгари қўйилган барча айблар юзасидан суд йўли билан айбсиз деб топилган эди.

Суд органларининг «Москва аксилинқилобчилари ташкилоти — «Ишчи оппозицияси» группаси» иши юзасидан судланган шахсларни реабилитация қилиш тўғрисидаги қарори социалистик қонунчилик талабларига қатъий риоя этилган ҳолда қабул қилинди.

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия Контроли Комитетининг юқорида номлари тилга олинган кишиларнинг партиявийлиги масаласи кўриб чиқилаётганлиги ҳақидаги ахбороти маълумот учун қабул қилинди. Бу ҳақда қабул қилинадиган қарор тўғрисида матбуотда хабар берилади.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг комиссияси ўз ишини давом эттирмоқда.

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида

шу йил 2 ноябрга бўлган
МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада терилгани: Бир кунда	Шу жумладан машинада терилгани: Мавсум бошидан
ТОШКЕНТ	0,40	107,69	0,27	110,34
БУХОРО	0,83	107,21	0,90	86,39
ХОРАЗМ	0,42	106,98	0,56	67,51
ҚАШҚАДАРЁ	0,53	103,09	0,43	110,88
ҚҚАССР	0,72	97,47	0,39	92,69
Сирдарё	0,75	95,79	0,62	105,87
Сурхондарё	0,86	95,36	0,29	90,94
Фарғона	0,76	91,98	0,18	41,23
Наманган	0,80	91,70	0,56	66,04
Самарқанд	1,27	83,08	1,05	79,74
Андижон	0,68	71,64	0,27	29,06
Республика бўйича:	0,75	94,64	0,51	81,99
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
СУРХОНДАРЁ	0,99	109,12	0,55	169,33
САМАРҚАНД	3,62	107,57	7,17	98,47
ҚАШҚАДАРЁ	0,98	105,62	0,80	150,49
Наманган	0,62	95,84	—	—
Бухоро	0,22	15,05	0,45	8,05
Республика бўйича:	1,01	103,28	0,74	157,80

ШОНЛИ БАЙРАМГА— МЕҲНАТ СОВҒАЛАРИ

● Бухоро областининг Ромитан райони 79500 тоннадан ортиқ хом ашё тайёрлаб, зафар манзилига етиб келди. Тайёрланган пахтанинг асосий қисми юқори сортларга сотилди. Бухоро райони 41100 тонна «оқ олтин» тайёрлади. Когон районида эса 20500 тонна хом ашё етиштирилди.

● Қашқадарё областининг яна уч райони маррага етди. Чироқчи райони давлатга 36400 тонна, Ульянов райони қарийб 60 минг тонна, шаҳрисабзликлар 37600 тонна дурдона сотишди.

● Қорақалпоғистон автоном республикасида икки район — Қораўзак ва Қўнғирот ғалабага эришди. Қораўзакликлар она-Ватанга 13000 тонна, қўнғиротликлар 10150 тонна пахта армуғон этишди.

● Навоий райони пахтакорлари Самарқанд областида биринчи бўлиб ғалаба рапортига имзо чекишди. Давлат қабул пунктларига 63 минг 300 тоннадан зиёд «оқ олтин» тортиқ этилди.

● Наманган областининг Тўрақўрғон райони пахтакорлари ғалаба рапортига имзо чекдилар. Давлат қабул пунктларига 35,5 минг тонна «оқ олтин» тўкилди. Ҳар гектар ердан 31,5 центнердан хирмон кўтарилди. Тўрақўрғонликлар давлатга яна 1,5 минг тонна хом ашё сотиш учун курашмоқдалар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ АГРОСАНОАТ КОМИТЕТИ РАИСИНИНГ ЎРИНБОСАРИ ЎРТОҚ Б. С. ҲАМИДОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРИ ҚИЛИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қарор қилади:

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Бахтиёр Султонович Ҳамидов Ўзбекистон ССР министри этиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари
А. РОМАНОВСКИЙ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри, 1988 йил, 1 ноябрь.

СССР—ҲАММАМИЗНИНГ УЙИМИЗ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Қозоғистондаги одамлар кўчиб юришни унча хоҳлашмайди, айни вақтда анчагина ортиқча меҳнат ресурслари бор. Хўш, нима қилиш керак? Ҳаммани иш билан таъминлаш учун ишни одамларга яқинлаштирдик: имкони бўлган жойларда енгил саноат корхоналарининг филиалларини қурдик, касаначилик меҳнатидан кенг фойдаланяпмиз. Бу эса енгил саноатнинг ўзидагина тахминан 200 миллион сўмлик қўшимча халқ истеъмоли моллари олиш имконини берди.

Хуллас, одамларнинг манфаатларини тўлиқроқ эътиборга олишга интиляпмиз, ҳозир миллатлараро масалаларни энг мақбул тарзда ҳал этиш йўлларини излаяпмиз. Бу эса кўп жиҳатдан республикадаги вазиятни соғломлаштиришга имкон бермоқда.

В. А. Михайлов. Миллий жараёнларни бошқариш, миллатлар ва элатларнинг манфаатларини эътиборга олиш механизми бирмунча издан чиққанлиги миллатлараро муносабатлар чигаллашувининг сабабларидан биридир. Бундай издан чиқиш 30-йиллардаёқ бошланган эди. Бир томондан, бизнинг миллий масаладаги программамиз равшан ва олижанобдир. Иккинчи томондан, бирон-бир миллатнинг манфаатлари камситилиши, эътиборга олинмаслиги ҳолларига дуч келиб қоляпмиз. Бу эса можароларга олиб келди.

Геннадий Васильевич Қозоғистондаги партия комитетларида секторлар, Советларда тегишли комиссиялар тузилганлиги ҳақида гапирди, бу масала билан шахсан республика Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари шуғулланмоқда. Бу — жуда яхши, албатта. Бироқ, бу ўринда ҳам субъектив омил кўпроқ ишламоқда, ҳолбуки миллий хусусият билан интернационал хусусиятни бирга қўшиб олиб боришдаги мана шу жуда нозик чегарадан четга чиқишга ва уни бузишга йўл қўймайдиган механизм бўлиши керак. Шу муносабат билан, айтайлик, республикаларнинг Олий Советларида ва аввало, РСФСР, Қозоғистон, Ўзбекистон ва бошқа кўпмиллатли республикаларнинг Олий Советларида ўзларининг Миллатлар Советларини, миллатлар палаталарини тузиш масаласини кўриб чиқиш диққатга сазовор эмасмикан? Улар мазкур республикаларда яшаб турган халқларнинг манфаатларидан вакиллик қилган бўлур эди.

Г. В. Колбин. Бундай қилиш фойдали бўлади, деб ҳисоблайман.

Р. Н. Нишонов. Шубҳасиз. Миллатлар Советида барча миллат ва элатларнинг вакиллари бўлади. Автоном тузилмаларга эга бўлган республикалар учун бундай қилиш айниқса яхши. Масалан, бизда Қорақалпоғистон АССР бор.

Бу йўналишда ҳам олға бориш мумкин. Турли миллатларга мансуб 55 миллиондан ортиқ киши ўз территориясидан ташқарида яшаб турганлиги бу ерда айтиб ўтилди. Республикалар ёки областлар ичида улар учун миллий районлар, ҳатто миллий қишлоқ Советлари тузилса бўлмайдими? Одатда, улар ғуж яшайдилар.

Жумладан, Ўзбекистонда яшаб турган қрим-татарлар, корейсларни олайлик. Агар миллий тузилмалар барпо этилса, уларнинг вакиллари қонуниятли равишда олий органда қатнашган бўлур эди ва олий орган уларнинг ҳамма муаммоларини ҳал этишда ёрдам берган бўлур эди.

В. А. Михайлов. Ҳа, бизда миллий районлар, миллий Советлар ишининг тажрибаси бор. Урушдан аввалги грек, немис, яхудий районларини шу ерда ҳозир бўлганларнинг кўплари эслаcалар керак... Фақат РСФСР ва Украинада уч юздан кўпроқ район ва уч мингтага яқин қишлоқ Совети тузилган эди. Шу туфайли маданиятни, тилни ривожлантириш, бошқа миллий эҳтиёжларни қондиришнинг кўпгина масалалари ҳал этилар эди. Шаҳарларда миллий клублар, маданият марказлари ташкил қилинса бўлмайдими?

Г. Г. Абашидзе. Бундан фақат фойда кўрилади, деб ўйлайман. Халқлар дўстлиги турмушимиздаги энг гўзал бойликдир. Биз бу ҳақда қўшиқлар тўқиганмиз. Аммо Сумгаитдаги воқеаларнинг гувоҳи бўламан, деб ҳеч ким ўйламаган бўлса керак. Ҳа, бунинг ҳар хил сабаблари бор. Баъзи сабаблар айтиб ўтилди. Мен ёзувчилар ҳақида гапирмоқчиман.

Ёзувчилар ўз мавқеига кўра, халқига содиқ қолиб, Қорабоғдаги каби оқимга қарши бора олмайди. Бутун халқ намойишга чиққанида, ёзувчи ўз уйида бекиниб ўтиролмайди. Озарбайжон ёзувчиси ўз халқи билан, арман ёзувчиси ўз халқи билан бирга чиқади...

Н. А. Полазнов. Аммо нима учун чиқади? Омма ўзининг ғаразли мақсадларини кўзловчи сафсатабозларнинг ялтироқ сўзларига учиб, нотўғри йўлдан борадиган пайтлар ҳам бўладику. Одамларга ҳақиқатни ёзувчи айтмаса, ким айтади?

Р. Н. Нишонов. Ёзувчигина эмас, партия ходими, оммавий ахборот воситалари ҳам ўз сўзини айтишлари керак.

Г. Г. Абашидзе. Баъзи ахборот органлари Сталин билан Бериянинг жиноятларини бутун грузин халқига тўнкаётганлиги бизнинг Грузияда халқни жуда ғижинтирмоқда. Гўё бошқа халқларда жиноятчилар бўлмагандек, гўё бошқа миллатларга мансуб кишилар ёвузликлар қилмагандек. Сталин билан Берия грузин халқининг ўзига катта зиён етказишди. 1921 йилдан бошлаб бизда доимо отишлар бўлиб турди, 1937 йилда эса зиёлиларимизнинг энг яхши қисми қирилиб кетди.

Р. Н. Нишонов. Мен ҳам қўшимча қилмоқчиман. «ўзбеклар иши» деб аталган гап ҳам ўзбеклар учун ҳақоратлидир. «Пахта иши» нопок кишилар жиноятларининг умумий занжиридаги бир ҳалқагина эканлиги ақли расо ҳар бир кишига равшан. Айрим шахсларнинг жиноятлари учун масъулиятни бутун халқнинг виждонига тўнкаш ярамайди. Оммавий ахборот воситаларининг бундай ёндашуви кишиларни ғазаблантиради.

К. Т. Турисов. Миллатлараро муносабатларни такомиллаштириш борасида жамоат ташкилотлари, касаба союзлари, комсомол кўп иш қилиши мумкин. Афсуски улар ўз вазифаларини тўла-тўкис бажармаяптилар. Ҳозир ижтимоий истеъмол фондларини тақсимлашда социал адолатга риоя этилмаяпти, деган гаплар ҳадеб эшитилиб турибди. Ўрта Осиёнинг баъзи республикаларида, масалан Туркманистондаги оилаларда ўн ва ундан ортиқ бола бўлса, рус оилаларида бир-икки бола бор. Улар ижтимоий фондлардан бир хил фойдаланмаётганликлари равшан. Бизда нарх ва иш ҳақи издан чиқиб кетган. Бунинг ҳам таъсири бор.

60-йилларнинг ўрталарига келиб иқтисодчиларимиз Совет Иттифоқида республикаларнинг иқтисодий даражаларини бараварлаштириш ниҳоясига етди, деган тезисни ўртага ташладилар. Иқтисодий стратегия ҳам шунга мувофиқ равишда ишлаб чиқилди. Ҳақиқатда эса республикалар иқтисодий жиҳатдан бараварлашгани йўқ. Баъзи республикалар ҳозир ҳам бир ёқлама ривожланмоқда. Айтайлик, РСФСРнинг марказдан шарқидаги катта-катта регионлари, Қозоғистон ва Украинанинг миллий хазинаси бўлиб қолган, жуда бой табиий ресурсларга эга бўлган бир қисми айни вақтда социал жиҳатдан ранжитилган регионлар ҳамдир. Бойлик кўпинча тузоққа айланиб қолмоқда, чунки фақат бир нарсага: уни тезроқ олишга бўйсундирилган. Одамларчи, улар ҳақида кам ўйлайдилар. Инсон шахсига нисбатан истеъмолчилик муносабати вужудга келмоқда. Министрликларнинг, идораларнинг тайёрга-айёрлиги пайдо бўлиб, бу ҳам жуда кўп ҳолларда айрим республикаларнинг тайёрга-айёрлиги қилиб кўрсатилмоқда. Мана шу хатолик эса кўп ҳолларда миллатлараро муносабатлардаги хатоликларга олиб бормоқда.

Яна бир гап. Нархлар издан чиққанлиги ҳақида боя гапириб ўтдим, мана шунинг натижасида ундурма тармоқлар ривожланган регионларда гарчи одамлар бутун кучини ишга солиб меҳнат қилса ҳам миллий даромад камроқ. Биз бу ҳақда ўйлаб кўришимиз керак.

В. Г. Афанасьев. Ҳа, ноэквивалент айрибошлаш мавжуд.

К. Т. Турисов. Мана шундай шароитда территориялар хўжалик ҳисобига қандай қилиб ўтиб бўлади?

О. Е. Черкезия. Қаердандир шундай бўлиб чиқдики, регионнинг хўжалик ҳисобига ва ўзини ўзи пул билан таъминлашга ўтиши ҳозир миллий-иқтисодий суверенитет масаласи билан бевосита боғлиқ қилиб қўйилмоқда. Назаримда, биз бу масалага жўнроқ ёндашяпмиз. Хом ашё, материалларнинг, товарларнинг нархини белгилашни тартибга солмай туриб, хўжалик ҳисоби ҳам, ўзини ўзи пул билан таъминлаш ҳам бўлиши мумкин эмас. Ҳолбуки, дотацион республика, эмиссион республика деган тушунчалар қарор топиб, практикага кириб кетди. Ҳамма нарса аралаш-қуралаш бўлиб кетди. Биринчиси учун ҳам қоралайдилар, иккинчиси учун ҳам койийдилар. Айтайлик, Грузия шу пайтга қадар дотацион республика эмас эди. Аммо бутун умр бўйи эмиссион республика бўлиб келган эди, чунки унинг маҳсулоти республика ташқарисида реализация қилинади ва табиийки, пул ўша жойда қолади. Бу масалалар ҳал этилиши керак. Уларни буйруқбозлик-маъмуриятчилик усуллари билан эмас, асло, балки иқтисодий йўл билан тартибга солиш мумкин.

Ҳозир бизда ҳам миллий-иқтисодий суверенитетга эришиш керак, деган овозлар тез-тез эшитилиб турибди. Бунинг тагида нима гап бор? Бу ерда айрим жойларда миллий муаммоларга эътибор бўшаштириб юборилганлиги ҳақида гапириб ўтилди. Айрим жойларда эмас, балки ҳамма жойда тузукроқ эътибор берилмаган эди, деб ўйлайман. Биз турмушда миллий муаммоларни иқтисодий муаммолардан нечундир ажратиб келдик. Интернационал тарбия билан миллий муаммолар севги изҳор қилиш қабилидаги дабдабали учрашувлар руҳида эди. Ҳаммаси мана шундан бошланган. Эҳтимол, ёндашув бўлса бўлгандир, бироқ жуда юзаки ёндашув бўлганди. Ҳозир, ошкоралик шароитида ҳамма нарса юзага чиқиб қолди.

Кўпгина масалалар ўзи бўлмагани учун эмас, балки турмушда ортиқча чигалликларни вужудга келтирмаслик учун бир чеккага йиғиштириб қўйилган эди. Ҳамма соҳаларда турмушимизнинг ҳаддан ташқари марказлашуви сезилиб келди ва ҳозир ҳам сезилиб турибди.

И. П. Кубилюс. Ҳа, балли. Мен бир марта телевидение орқали гапирган эдим, ҳозир ҳам такрорлайман. Қачонгача 421-кабинетдаги қандайдир Иван Петрович Литванинг қандайдир бир шаҳрида ҳожатхона қурилишини ҳал этиб бераверади, у ҳатто мазкур шаҳарнинг номини ҳам айтишга тили келишмайдику! Москвадаги коридорлар эса жуда узун...

Н. В. Лемаев. Ионас Пятрович, менимча сиз ҳаётдан бироз орқада қолибсиз. Ҳозир биз ҳожатхоналар билан шуғулланмаймиз. Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министрлигининг корхона ва бирлашмалари хўжалик ҳисоби шароитида ишламоқда. Уларнинг ўз пуллари бор. Нима хоҳласалар қураверадилар. Меҳнат коллективларининг счётларида 653 миллион сўм пул турибди. Мана, Қозоғистонда ҳар бир меҳнатчини 2000 йилдан аввал уй-жой билан таъминлаш вазифасини қўйганлар. Биз ёрдам берамиз. Шунга ўхшаш бошқа ҳолатларда ҳам қарашиб юборамиз.

И. П. Кубилюс. Ҳозирча, корхоналарнинг бу мустақиллиги амалий жиҳатдан кўра кўпроқ назарийдир, марказсиз бир қадам ҳам қўйиб бўлмайди. Яна бир гап. Ҳозир тайёрга-айёрлик тўғрисидаги тушунча тилдан тушмаяпти. Одамлар шу ибора билан аталса хафа бўлишяпти. Бу ҳатто ҳақорат бўлиб туюлмоқда. Литва — қишлоқ хўжалик республикаси, у зарар кўради, чунки кўп йиллардан буён қишлоқ хўжалик маҳсулотининг нархи оширилмади, техниканинг, ўғитнинг нархи эса ошаверди. Ошганда ҳам қандай денг! Литва аҳоли жон бошига ҳисоблаганда АҚШдан кўра кўпроқ гўшт етиштиради. Модомики, шундай меҳнат қилаётган эканмиз, нечук биз тайёрга-айёр деб ҳисобланайлик? Бизнинг экономикамизда хўжалик ҳисобига интилиш бор, аммо бунинг қийинлигини тушуниб турибмиз.

О. И. Пипикис. Мен ўртоқларнинг фикрини қўллаб-қувватламоқчиман. Ҳаддан ташқари марказлаштириш — бизнинг иллатимиз. Мен Вентспилсда Иттифоқ идорасига бўйсунувчи корхонада ишлайман. Бизнинг шаҳримиз — интернационал шаҳар. Аммо айни шу нарса унинг муаммоларини кескинлаштирмоқда. Марказий аппарат фақат «ўз» муаммоларини ҳал этиш учун маблағ ажратади. Корхонада эса маҳаллий бўлмаган кишилар ишлайдилар. Маҳаллий аҳоли бундай маблағдан маҳрум. Ғалати аҳвол вужудга келди — улар ҳеч кимники эмас: Риганики ҳам, Москваники ҳам эмас. Ўгай. Можароларнинг сабаблари мана шундан келиб чиқаверади. Ҳозир СССР Олий Советининг депутати сифатида шаҳар учун бирон-бир процент маблағ ундириб олиш топшириғи менга берилган.

О. Е. Черкезия. Марказлаштириш ёнига энг оддий овсарлигимиз ҳам қўшилсачи? Айтайлик, жўн нарса — грузинча ҳарфлари бўлган ёзув машинкаси кўпгина муассасаларимиз учун катта бир муаммо бўлиб қолган. Бу эса дарҳол руслаштириш деб талқин этилади.

Ёки шундай бир факт. Грузия ССР Алоқа министрлигига телеграфларимизни грузинча ҳарфли аппаратлар билан жиҳозлаш неча марталаб топширилди. Амалда нима бўляпти, денг? Бир киши бир қишлоқдан иккинчисига телеграмма юборади, грузинча сўзларни русча ҳарфлар билан ёзади. Баъзан шундай бемаънилик келиб чиқадики, ёзилган телеграммани грузин ҳам рус ҳам тузукроқ ўқий олмайди ёки лоақал маъносини тушунолмайди.

Бир қанча ҳолларда бундай фактлар миллий муаммо бўлиб қолди. Ҳатто бир хил аҳоли яшайдиган битта республикада ҳам регионни ривожлантиришга конкрет шароитларни эътиборга олиб ёндашмоқ керак. У ёки бу хатоликлар одамларни ранжитади. Агар бу нарса миллий негизда рўй берса, иш пачава деяверинг! Биз бўлсак буни кўпинча эътиборга олмаймиз.

Р. Н. Нишонов. Регионларнинг хўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи маблағ билан таъминлаш ғояси яхши ғоядир. Ўтган йили биз Сурхондарё область агросаноат-комплексини хўжалик ҳисобига ўтказдик. Тажриба муваффақиятли чиқди. Деярли 100 миллион сўм фойда олдик ва бирорта ҳам зарар кўриб ишлайдиган хўжалик йўқ. Аммо бу ишга юзаки ёндашиб бўлмайди.

Тўғри, нарх белгилашни тартибга солиш керак. Биз ҳам деярли 2 миллиард дотация тўлаяпмиз. Аммо етиштирилаётган бутун пахтанинг атиги 9 проценти республикада қайта ишланаётганлиги ҳисобга олинмаяпти.

Хўжалик ҳисоби, ўзини ўзи маблағ билан таъминлаш ва иқтисодий мустақиллик — турли жиҳатлардир. Хўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи маблағ билан таъминлаш соҳасида атрофлича шуғулланиш бир иш бўлса, иқтисодий мустақиллик бутунлай бошқа ишдир. Биз ҳаммамиз ўзаро минглаб воситалар билан боғланганмиз ва уларни барбод этиш мутлақо мумкин эмас, аксинча ягона халқ хўжалик комплексини бутун чоралар билан мустаҳкамлаш зарур. Бизнинг кучимиз мана шундадир.

Н. В. Лемаев. Лекин ҳамма ҳам шундай қилмаяпти. Мен ҳозиргина СССР Олий Совети Президиуми мажлисидан келдим. Мажлисда халқ хўжалиги учун муҳим қарор — янги саноат комплекси қурилиши тўғрисида қарор қабул қилинди. Бугунги кунда биз химиясиз иш олиб боролмаймиз. Ҳамма бу фикрга қўшилади. Аммо комплексни қуришдан белоруслар ҳам украинлар ҳам бош тортмоқдалар. Энди бу комплексни, билмадим, Ойда қурамизми? Тайгада қуришга қарор қилдик. У ерда қуриш учун салкам 15 миллиард сўм пул сарфлашга тўғри келади...

Б. В. Кравцов. Биз миллатлараро муносабатларга таъсир қилаётган иқтисодий нуқсонлар тўғрисида юқорида гапириб ўтдик. Бунинг сабаблари ҳам бор. Мен бироз олдинга назар ташлашни истардим. Бизни келгусида нималар кутяпти?

Миллатлараро муносабатлар системасида ҳуқуқий жиҳат ҳақида гапирадиган бўлсак, ўйлайманки, биз ҳозир муҳокама қилинаётган Конституцияга ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги Қонун лойиҳасига шу заҳотиёқ мурожаат қилишимиз мумкин. Эътиборни нимага жалб этишни истардик? Эндиликда барча энг муҳим, долзарб муаммоларни халқ депутатлари съезди ҳал этади. Съезд СССР состави тўғрисидаги масалаларни дарҳол кўриб чиқиши мумкин, иттифоқдош республика составида янги автоном республикалар ва автоном областлар ташкил этишни тасдиқлаш унинг вазифасига киради. Зарур бўлиб қолганда бошқарувнинг янги формаларини жорий этиш СССР Олий Совети Президиуми ваколатидадир.

Х. А. Райк. Кўпмиллатлилигимиз — мамлакатнинг асосий бойлигидир. Аммо биз мана шу бойликдан ҳамиша ҳам оқилона фойдаланмаяпмиз, деб ўйлайман. Бу борада тарбиявий ишлар тўғрисидаги масала ўртага қўйилди. Тарбиявий ишлар эса мактабдан бошланади. Биз мамлакатимизда болаларга бошқа миллатларга нисбатан ҳурмат туйғусини сингдиришга интиламиз. Дўстлик фестиваллари, конференциялар, санъат байрамлари, бошқа тадбирлар ўтказамиз. Украина, Москва, Арманистон, Белоруссияда... дўстларимиз кўп. Бир-биримизни яхшироқ билишимиз, дўстлашишимиз учун тез-тез мулоқотда бўлишимиз, бир-биримизнинг ҳузуримизда меҳмон бўлишимиз керак. Биз эса кейинги йилларда бу борадаги имкониятларни бирмунча камайтириб қўйдик. Туристик поездлар нархи қиммат. Шу нарса кулгилики, америкаликларни хонадонимизда меҳмон бўлишга таклиф этамиз, бир-биримизничи?

Бугунги кунда миллий масала ўткир бўлиб турибди. Менимча мактабда, программалар тузишда асосий хатога йўл қўйганмиз. Масалан, бизнинг мактабларимизда эстонлар рус тилини мажбурий ўрганиш билан шуғулланаётган бўлсаларда, руслар эстон тилини ўрганмадилар. Бу йўл қўйилган хато эди. Уни тузатамиз.

И. П. Кубилюс. Бизнинг республикамизда ҳам шундай воқеа содир бўлди. Литва тилини расмийлаштириш соҳаси ҳамиша торайтириб келинди. Мактабларда литва тарихини ўқитишни олиб кўринг. Умуман, литва тарихи ўқитилмади. География ҳам шундай бўлди. Буларнинг ҳаммасини тузатиш керак ва ҳозир шундай қилинмоқда.

XIX партия конференциясидан кейин республикамиз жамоатчилиги ғоят фаол бўлиб қолди. Атомчилар айтишганидек, бу борада ўзаро боғлиқ жиҳатлар бор. Сабаблар анчагина. Улар бизнинг ҳам хатоларимиз ва марказий органларнинг республикага нисбатан йўл қўйган камчиликлари ҳамдир. Бу XIX партия конференциясига сайлов, бизнинг назарамизда, Литвада демократик асосда ўтказилмаганлиги ҳамдир. Москвада бир нарса гапирилган бўлса, бизда эса бошқача қилинди. Одамлар бундан норози бўлишди. Шунинг натижасида Халқ фронти, «Саюдис» — қайта қуриш учун кураш ҳаракати пайдо бўлди. Умуман олганда, мазкур ташкилотга кимлардир суқилиб кираётган бўлсалар-да, у илғор ҳаракатдир.

Бу ерда тўғри гапириб ўтилди: партия комитетлари — мен партия бюрократияси деб айтган бўлур эдим, — суст қайта қурилмоқда. Жамиятда янгиланиш, туб ўзгариш бормоқда ва бугунги кунда кечаги усуллар билан эскичасига ишлаш мумкин эмас. Партия бюрократияси қайта қуриш соҳасида қилмаган ишларни амалга оширишни «Саюдис» ўз зиммасига олди. Афсуски, марказий матбуот Балтика бўйида нималар бўлаётганлиги тўғрисида деярли ҳеч нарса ёзмаяпти. Турли миш-мишлар тарқалмоқда. Мана, ҳатто «Москва» меҳмонхонасида Балтика бўйидан энди руслар чиқариб юборилар эмиш, литваликлар ниманидир ўйлаб топишибди, деган гапларни эшитишга тўғри келди. Бундай гаплар йўқ. Миш-мишлар эса тарқалмоқда...

Яна шуни такрор айтаманки, «Саюдис» ташкилотида жуда илгарилаб кетган кишилар бор. Аммо булар айрим кишилардир. Революцион ўзгартишлар амалга оширилаётган пайтда, унинг теварагида ҳар хил воқеалар бўлади. Бундан чўчимаслик керак.

Мен илгаридан ёшлар билан иш олиб бораман. Агар истасангиз бир классикнинг қуйидаги фикрини келтиришим мумкин: «Ёш бўла туриб журъатли бўлмаслик — юраксизликдир. Қари бўла туриб вазмин бўлмаслик — ақлсизликдир». Менимча барча фикрлар нисбий бўлса-да, бунда катта маъно бор.

Г. Г. Абашидзе. Кўпгина партия ходимлари норасмий бирлашмалар деб аталмиш ташкилотларга шубҳаланиб қарамоқдалар, юмшоқ қилиб айтганда, одамлар орасига боришдан чўчимоқдалар. Шуни айтиш кераккиб, баъзи норасмий бирлашмалар яхши ишлар қилишмоқда. Республикамизда бир неча йил давомида VI аср ёдгорлиги яқинида ҳарбий полигон бор эди. Жамоатчилик меъморчиликнинг энг яхши намунасини ҳимоя қилиш учун оёққа тургунча у бамайлихотир вайрон қилинди.

Афтидан, биз ўз вақтида нотўғри тарбияландик ва бошқаларни ҳам нотўғри тарбияладик. Натижада бугунги кундаги воқеалар рўй берди. Мен ўйлайманки, адабиёт ва умуман санъат, партия ташкилотлари бу масалаларни ҳал этиши, муаммоларга яқинроқ ёндашиши ва уларни ҳар томонлама ўрганиб умумлаштириши зарур. Бу ҳозирги демократия шароитида айниқса зарурдир. Ҳеч кимга сир эмаски, сувни лойқатишдан манфаатдор бўлган, одамларни бемаъни ишларга гиж-гижлайдиган баъзи кимсалар кўпинча софдил, самимий ёшлар орасига кириб олмоқда. Биз ёшларни ана шундай кимсалар таъсиридан муҳофаза қилишимиз керак.

Менингча социализмни занглашдан тозалаш, миллий масалани ленинча принциплар асосида ҳал этиш ҳаммага манзур бўлади. Бу иш арманларга ҳам, озарбайжонларга ҳам, грузинларга ҳам, тожикларга ҳам, эстонларга ҳам манзур бўлади.

О. И. Пипикис. Менинг ўнг ва чап томонимда Эстония ва Латвия вакиллари ўтиришибди. Улар ва бошқа ўртоқлар тил тўғрисидаги ўз нуқтаи назарини айтдилар. Мен уларнинг фикрига қўшиламан: маълум бир республикада яшаб, у ердаги халқ тилини билмаслик мумкин эмас. Айниқса маиший хизмат соҳасида, советларда, касаба союз, комсомол, партия комитетларида ишлаётган кишилар ўша республика халқининг тилини билишлари керак. Бунинг учун унинг иш ҳақига қўшимча ҳақ тўлашни жорий этишни таклиф этаман. Нима учун ресторанда ишлаган киши инглиз тилини билиши тўғрисида справка келтириб, қўшимча ҳақ олади? Бу ерда, кўпинча можароли вазиятлар вужудга келаётган турмушда эса нега шундай қилинмаяпти? Ҳеч бўлмаганда дастлабки даврда рағбатлантириш лозим.

В. А. Михайлов. 2—3 тилни билиш норма бўлиб қолиши керак. Балтика бўйидаги бир ёзувчи бу хусусда шундай деган эди: мен уч тилни биламан ва мени миллатчи деб аташади. Бошқа одам эса республикада 20 йил яшаса ҳам, фақат рус тилини билади. У интернационалист эмиш. Октябрь революцияси ғалаба қозонганидан кейин партия ходимлари миллий республикалар ёки областларга борганларида улар одатдагидек энг қисқа вақт ичида миллий тилни ўрганиб олишар эди. Кекса авлод вакиллари, биз ҳаммамиз тилни билардик ҳамда маданият билан таниш эдик ва ҳеч қандай низолар бўлмаган эди, деб ҳатто ажабланишади. Кейинги 10—15 йил давомида мана шундай миллатлараро мулоқот маданияти ва тил соҳасида тўғри сиёсат бўлмаганлиги нохуш можароларга олиб келди.

В. Г. Афанасьев. Геннадий Васильевич Колбин ҳозир ана шундай қилмоқда. У Грузияда ишлаган пайтида грузин тилини ўрганди, Қозоғистонга келгач, шу заҳотиёқ қозоқ тилини ўргана бошлади. У яқинда қозоқ ёшлари билан учрашиб, уларнинг она тилида гаплашди. Бу нарсани ҳар томонлама рағбатлантириш керак.

О. И. Пипикис. Жамоат ташкилотларидан чўчимаслик керак. Улар наф келтиради. Масалан, бизнинг Халқ фронтимиз миллий мансублигидан қатъи назар ҳаммани қайта қуришда иштирок этишга даъват қилмоқда. Республикада бошқа жамоат ташкилотлари ҳам пайдо бўлмоқда. Аммо улар халқ фронтига қарши чиқмоқдалар.

Мен Халқ фронтининг митингларида бўлдим. У ерда никоҳларни аралаштирмасликка даъват этилди. Кўпчилик буни ирқий даъват деб тушунди. Аммо бундай эмас. Янги оила республика турмушига қўшилиб кетиши керак ва у Латвияда яшайди, шунинг учун ўз халқининг анъаналарини билиши лозим... Чунки оилада болалар туғилади, улар ўзлари бирга яшайдиган халқ тилини, маданиятини билиши керак. Бусиз улар бахтиёр бўла олмайдилар.

В. Г. Афанасьев. Бунда миллий маҳдудлик сезилмайдими? Ниҳоят, севгига қандай муносабатда бўлиш керак?

Р. Н. Нишонов. Мен бунга шуни қўшимча қилган бўлур эдимки, агар шундай фикр юритиладиган бўлса, ихтиёрий ва беихтиёр равишда бошқа миллатлар вакилларининг қонуний манфаатлари камситилади.

В. А. Михайлов. Биз ҳаммамиз барча миллатлар ва элатларнинг вакилларини ранжитмаслик, улар ўзларини ўзлари яшаб турган республиканинг тўла ҳуқуқли граждани деб ҳис этишлари тўғрисида ғамхўрлик қилишимиз керак деб ўйлайман.

С. В. Мамунц. Тўғри. Миллий муаммоларни ҳал этишга конкрет ёндашиш зарур. Ҳар бир миллат ўз тарихи, ўз маданияти, урф-одати ва ўз қалбига эга. Бугунги кунда Тоғли Қорабоғ тўғрисида кўп гапирилмоқда. Тоғли Қорабоғ автоном областининг муаммолари — проблемаларнинг ўзаро боғлиқ кўринишидир: бу ерда социал зиддиятлар ҳам, қорабоғлик арманларнинг миллий ифтихорига тазйиқ ҳам, уларнинг миллий, маданий ва маънавий меросига нисбатан менсимаслик муносабати ҳам, маълум маънода халқимизнинг камситилишига олиб келган социал адолатсизлик ҳам бор.

Шунга аминманки, агар республика раҳбарлари, Иттифоқ ҳукумати ўз вақтида мана шу проблемаларни атрофлича ўрганиб чиққанларида, биз бугунги кунда воқеаларнинг бундай кескинлашувининг гувоҳи бўлмас эдик. Ҳақиқатан ҳам область аҳолисининг асосий кўпчилигини арманлар ташкил этади, уларнинг тилига эса унчалик аҳамият берилмайди, нимага шундай? Чунки область тузилаётган пайтда миллий кўпчилик ва унинг маданияти тўғрисида ўйлашни «унутиб қўйганлар», шуни айтишни зарур деб ҳисоблайман: қардошлигимизга путур етказилмади. Сумгаитдаги фожиали кеча-кундузлар пайтида озарбайжонликларнинг бир қисми ўз юртдошлари — арманларни сақлаб қолди. Бизнинг назаримизда, миллатлараро давлат тузуми эскириб, у зиддиятларга олиб келди. Меҳнатсевар ва софдил халқ яшаб турган Қорабоғдагина шундай бўлаётгани йўқ.

Б. В. Кравцов. Тоғли Қорабоғ автоном области билан боғлиқ масалага келганда, ҳозирги вақтда бу масала ўрганиб чиқилмоқда ва маълум партия-ҳукумат қарорлари руҳида таклифлар тайёрланмоқда.

Н. А. Полазнов. У ёки бу республика ёхуд область камситилаётганлиги тўғрисида гап борганида менга баъзи нарсалар қоронғудир. Мен Россия Ноқоратупроқ зонаси вакилиман. Агар камситилиши тўғрисида гап борса, эҳтимол бизга бараварлашадигани бўлмаса керак. Ахир бизда ўқувчилар бўлмаганлиги учун мактаб ҳам бўлмади. Совхозимизда мактаб бор. Унда атиги иккита биринчи синф ўқувчиси ўқийди. Миллий масалаларни майда-чуйда гинахонликлар асосида эмас, балки улкан хонадон даражасида, кенг миқёсда ҳал этиш керак.

Н. В. Лемаев. Суҳбатда шу нарса маълум бўлмоқдаки, ҳар бир республиканинг ўз муаммолари бор. Аммо шу билан бирга яна бир умумий муаммо борки, бу нарса ҳаммамизнинг яхшироқ ишлашимизни талаб қилади. Тобора яхшироқ меҳнат қилсак, яхшироқ яшаймиз ва миллий масалалар камроқ кескинлашади. Миллий манфаатлар ҳам Умумиттифоқ манфаатлари ҳам тўла даражада ҳисобга олинадиган бўлса, экономика мустаҳкамроқ, яхшироқ бўлиши мумкин.

Р. Н. Нишонов. Бу ерда кўпроқ миллий республикаларнинг, миллий ривожланишнинг манфаатлари тўғрисида гап борди. Мен ўйлайманки, интернационал асос миллий ривожланиш муваффақиятини таъминлайди, деган якдил фикрдамиз. Интернационал алоқалар йўлга қўйилар экан, умумий негиз мустаҳкамланади, умумий хонадонимиз мустаҳкамланади. Совет Иттифоқидаги миллатларнинг биронтаси ҳам бошқа миллатдан ҳоли равишда ўзининг бундан буёнги эркин ривожланишини таъминлай олмайди.

В. А. Михайлов. Суҳбатимизнинг дастлабки қисмига — партиявий раҳбарлик муаммоларига қайтмоқчиман. Владимир Ильич Ленин марксистларни «миллий мешчанлик»дан бир неча бор огоҳлантирган эди. Афсуски, бугунги кунда ҳам бундай миллий мешчанлик кўринишлари тез-тез учраб турибди. Тоғли Қорабоғ области теварагидаги воқеалар — бунинг тасдиғидир. Арманистон ва Озарбайжондаги кўпгина коммунистларнинг хулқ-атворини салбий баҳолаш керак. Ҳар иккала республикада ҳам аввал бошданоқ Ленин васиятига — ўткир миллий масалаларда ўзаро ён босиш ва ўз ўзини танқид руҳида бўлишга амал қилинмади. Аксинча бўлиб чиқди: муҳолифлик, ким кўпроқ айбдорлигини қидириш содир бўлди. Кўпинча мен у ёки бу миллатнинг вакилиман, сўнгра коммунистман деган гапларни эшитиш мумкин. Бундай ғайри марксистик дунёқарашга эга бўлган кишиларни коммунист деб аташ мумкин эмас ва миллий муносабатларнинг ғоят мураккаб масалаларини ҳал этиб бўлмайди.

В. Г. Афанасьев. Бу ерда ҳозир бўлган барча кишилар шундай фикрдалар, деб ўйлайман. Бу суҳбат фойдали бўлишига ишонаман. Тўғри, биз муҳокама қилиш учун мўлжалланган барча масалалар тўғрисида фикрлашиб олдик, деб бўлмайди. Қолган масалаларни бошқа учрашувларда муҳокама қиламиз.

Миллатлараро муносабатлар соҳаси шунчалик мураккабки, уни пухта ўрганиб чиқар эканмиз, доимо янги ва янги қирраларини топаверамиз: сиёсат, социал ва ҳуқуқий соҳа, экология, демография, ниҳоят маданият, тил, спорт...

Бизнингча, давра столи атрофида миллий муаммолар тўғрисида ошкора ва рўй-рост суҳбат тажрибаси газетхонларимизга, олимларимизга келгуси суҳбатда қатнашиш имконини беради. Сизларнинг таклифларингизни кутамиз, ўртоқлар.

Суҳбат текстини **А. ЧЕРНЯК, А. ЧЕРНЕНКО** тайёрладилар.

«Правда» газетасининг «Давра суҳбати» қатнашчилари

И. П. КУБИЛЮС

О. И. ПИПИКИС

Н. А. ПОЛАЗНОВ

С. В. МАМУНЦ

Х. А. РАЙК

Б. В. КРАВЦОВ

В. А. МИХАЙЛОВ

Г. Г. АБАШИДЗЕ

О. Е. ЧЕРКЕЗИЯ

Н. В. ЛЕМАЕВ

Р. Н. НИШОНОВ

К. Т. ТУРИСОВ

Г. В. КОЛБИН

ҚАЙТА ҚУРИШ КЎМАКЧИЛАРИ

Уруш ва меҳнат ветеранлари — совет жамиятини қайта ўзгартиришнинг фаол иштирокчилари

В. АНИШЧЕВ,
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари

МИХАИЛ Сергеевич Горбачев ВЛКСМ 70 йиллигига бағишлаб ўтказилган ёшлар билан учрашувда залда йиғилганлардан уруш ва меҳнат ветеранларини ўринларидан туриб қутлашларини илтимос қилди. Бу олижаноб ишора замирида жуда кўп маъно бор.

Одамлар, уларнинг тақдири, социализм мамлакатига бахшида этилган йиллар ва ўн йилликлар, тажриба ва етуклик донолиги... — буларнинг ҳаммаси жамиятимизнинг энг бебаҳо, мислсиз бойлигидир. Бу ниҳоятда ноёб ва битмас-туганмас потенциал бўлиб, партия, уруш ва меҳнат ветеранлари, ўз елкаларида социализм қурилиши дастлабки йилларининг бутун оғирлигини кўтариб ўтган, Улуғ Ватан уруши йилларида муқаддас Ватанимиз мустақиллигини ҳимоя қилган, унинг урушдан кейинги даврдаги тақдирини белгилаб берган катта авлод қайта қуришнинг революцион ишига муносиб ҳисса қўшмоқда. Бугунги кунда, буюк ўзгаришлар амалга оширилаётган паллада ҳаёт барча авлодлар тақдирини бир-бирига чамбарчас боғлади, у ҳаммамизни аниқ-равшан кўриниб турган вазифа олдига қўйди: катта авлоднинг социализм идеаллари учун олиб борган кураши тарихини ўзлаштирмасдан туриб, ўз-ўзини поклаш, жамиятни соғломлаштириш жараёнини амалга ошириб бўлмайди. Ёш авлоднинг келажак сари шаҳдам олға қадам ташлашини тасаввур қилиб бўлмайди.

Оқсоқол ветеранларнинг юксак маънавий-сиёсий ва ишчанлик фазилатлари, уларнинг чуқур ғоявий эътиқоди, букилмас иродаси ва принципиаллиги Ўзбекистон партия ташкилотлари учун порлоқ ғоялар учун, республикамиз тараққиётининг барча босқичларида унинг маънавий муҳитини соғломлаштириш ва покланиш учун курашда ишончли таянч бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

ЎЗБЕК қизларидан биринчи бўлиб парашютда сакраган, тепловоз бошқарган Башорат Мирбобоеванинг шуҳрати республикамиздан ташқарига ҳам тарқалган. Башорат опа ўзининг ажойиб, чинакамига чиройли ҳаёт йўлини даҳшатли синовлар ичида ўтказди: уни яқинлари, танишлари ва ҳатто қариндош-уруғлари лаънатладилар, бой ва муллалар дўқ урдилар. Аммо ҳеч қандай дўқ-пўписалар унинг иродасини букolmади. Николай Островский билан бўлган учрашув эса унга янги куч бағишлади. Танлаган ҳаёт йўли тўғрилигига ишончини мустаҳкамлади. Бугунги кунда Башорат Мирбобоева қайта қуришни амалга ошираётганлар, бутун ҳаётимизни янгилашда фаол иштирок этаётганлар билан бир сафдадир.

Партия, уруш ва меҳнат ветеранлари қувғинлар ва таъқиб этишларга қарамай қуюшқондан чиқишларга, порахўрликка, мансаб жиноятларига ошкора қарши чиқдилар. Рашидов тўдасининг партияга қарши ва халққа қарши фаолияти билан муроса қилолмадилар. Ҳатто Ўзбекистонда «шарофрашидовчилик» авж олган даврда ҳам улар ҳалоллик ва адолат учун дадил ва мардлик билан кураш олиб бордилар. Улар ўзларининг принципиалликлари билан жамиятни, партия сафларини, республикадаги бутун вазиятни соғломлаштириш ва покланиш жараёнини тезлаштирдилар.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг ҳозирги Раиси Р. Ғ. Ғуломов партиявий принципиаллик билан, ҳеч бир иккиланмай ва шубҳаланмай республикада рўй берган қонунсизликка қарши очиқ курашди. Шунинг оқибатида узоқ йиллар давомида ғазабга йўлиқди. Бу кишининг матонатига тан бериш керак. Дўқ-пўписалар ҳам, хавф-хатар ҳам, қариндош-уруғларига жисмоний куч ишлатиш ҳам унинг иродасини букolmади. Р. Ғ. Ғуломов Рашидовга шундай деб ёзган эди: «Сен Марказий Комитет биринчи секретари бўлмасдан олдин маҳаллийчилик ва миллий маҳдудлик қатъийлик билан бартараф этилган эди, бу босиб ўтилган босқичдир. Сен келгач, аксинча, ҳаммаси қайтадан туғила бошлади». Ушбу мактуб қуйидаги сўзлар билан тугалланган эди: «Ҳа, коммунист раҳбар булоқ сувидек мусаффо бўлиши керак. Аммо сен ундай эмассан». У бу хатга имзо чекди. Табиийки, Рашидов мазкур мактубдан кейин яхши бўлиб қолмади. Лекин Р. Ғ. Ғуломов ҳам чекинмади. У республика собиқ раҳбарининг яроқсиз иш усулларини, унинг партия йўлини қўпол равишда бузаётганлигини, социалистик қонунчиликни оёқ ости қилаётганлигини фош этишда давом этди.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг академиги М. В. Муҳаммаджоновнинг бошига ҳам кўп савдолар тушди. Ҳозир у уруш ва меҳнат ветеранлари республика Советида қишлоқ хўжалигига кўмаклашувчи доимий комиссияга раҳбарлик қилмоқда. У ўз вақтида Рашидовнинг қишлоқ хўжалиги муаммоларини ҳал этишда волюнтаристик ёндашувлари, унинг яроқсиз иш усуллари ва услублари билан муроса қилолмади. Бу ҳақда очиқ-ойдин гапирди. Шу боис у ҳам ёқмай қолди ва таъқиб этила бошланди. Рашидовнинг Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети биринчи секретарлигига сайланишига қарши чиққан, кейин эса унинг яроқсиз иш усуллари ва услубларини танқид қилган бошқа ветеранларнинг қисмати ҳам шундай бўлиб чиқди. Булар — О. А. Алимов (Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг собиқ Раиси), Р. Е. Мельников (Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг собиқ иккинчи секретари), А. П. Бизов (Ўзбекистон ССР Давлат хавфсизлиги комитетининг собиқ раиси)дир. Илгари Тошкент область партия комитетида партиявий-ташкилий ишлар бўлими мудирининг ўринбосари бўлиб ишлаган В. У. Усмоновни ҳам тилга олмасдан ўтиб бўлмайди. У 1964 йилда область партия конференциясида Рашидов кек сақловчи, танқидни бўғувчи ва танқидни бўғувчиларнинг, партия интизомини бузувчилар ва мунофиқларнинг ҳомийси, деб очиқдан-очиқ айтди. В. У. Усмонов бунинг учун кўп нарса йўқотди.

Ветеранлар орасида қанчадан-қанча коммунистлар борки, улар ўзларининг шахсий фаровонликларини ўйламай ўз фикрларини қаттиқ туриб ҳимоя қилдилар. Бу фикр-мулоҳазалар замирида, энг аввало, партия, халқ манфаатлари бор эди. Булар — М. А. Абдураззоқов, Қ. М. Муртазоев, М. И. Иброҳимов ва бошқа кўплаб кишилардир.

ЭНДИЛИКДА ветеранлар жамиятимизнинг барча ишларида фаол иштирок этмоқдалар. Улар — катта куч. Ўзбекистонда ветеранлар ташкилотларининг 11300 таси ташкил қилинган ва ишлаб турибди. Шу жумладан, салкам 8 мингта ташкилот бевосита меҳнат коллективларида тузилган. Уларнинг фаолиятига уруш ва меҳнат ветеранларининг республика, 11 та область, 199 та шаҳар ва район Советлари бошчилик қиляпти. Улар 2 миллион нафардан кўпроқ пенсионерни бирлаштирган. Й. Бобожонов, О. Абзалов, Қ. Авазматов, Ч. Иброҳимова, В. А. Измайлова, А. М. Илюхин, Т. Сатторова, А. И. Арнаутов, М. А. Ковалева каби жуда кўплаб ветеранлар ёшлари бир жойга бориб қолганига қарамай, ўзларининг ғайрати, большевистик эътиқодлари ва оптимизми билан бизларни ҳайратда қолдиришяпти. Улар бугунги кунда жуда кўплаб кишилар қатори ветеранлар ҳаракатига фаол қўшилиб, ўз эътиқодларига, принципларига ва тажрибаларига содиқ қолиб, қайта қуришда самарали ишламоқдалар.

Масалан, Бухоро областида 12 минг нафардан зиёд ветеран ёшларни ватанпарварлик ва интернационал руҳда тарбиялашда қатнашмоқда. Улар орасида «Узагропромстрой» трестининг 1-механизациялашган кўчма колоннаси ғишт терувчилар бригадаси бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони И. Н. Ҳабибов, «Амубухараканалстрой» қурилиш бошқармасига қарашли 3-механизациялашган кўчма колонна экскаваторчиси В. И. Журавлев, Бухоро пиллакашлик фабрикасининг пиллакаши, Меҳнат Шуҳрати орденларининг тўла кавалери В. В. Дуровалар бор.

Тошкент шаҳридаги Фрунзе район ветеранлар Советы район комсомол комитети билан ҳамкорликда клуб ташкил қилган. Унда турли муаммолар юзасидан мунозаралар ўтказиб турилади. Ахлоқ нормаларидан чекинган ёшлар билан учрашувлар, суҳбатлар, баҳслар бўлади. Худди шу ерда интернационалчи жангчилар слёти ўтказилди. Бундай ветеранлар клублари Тошкент шаҳрининг Куйбишев, Акмал Икромов ва Собир Раҳимов районларида ҳам бор. Тошкент шаҳридаги Тельман номли боғда ветеран шахматчилар клуби ва мусиқа лекторийси ишлаб турибди. Трактор ва кабель заводларининг ишчи клубларида ветеранлар ҳомийлигида «Авлодлар учрашувлари» ўтказилади. Ёшлар учун ватанпарварлик мавзуидаги фильмлар намойиш этилади. Тошкент шаҳрининг Акмал Икромов районы уй-жойлардан фойдаланиш бошқармаси қошида ветеранлар Совети жамоатчилик асосида халқ университети ташкил этган. Унда педагогика, атеистик тарбия, сиҳат-саломатлик факультетлари мавжуд. Навоий шаҳрида шаҳар маданият бўлими ҳузурида ветеранлар халқ хори ташкил этилган. Наманган областидаги ветеранлар ташкилотлари ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда фаол иш олиб боряпти. Улар бунда жанговар ва меҳнат-шон-шуҳратининг 154 та уйидан фойдаланмоқда.

Андижон шаҳри уруш ветеранлари жанговар шон-шуҳрат уй-музейини яратиш ва очишда энг яқиндан туриб иштирок этдилар. Бухоро областининг Зарбдор посёлкаси ветеранлари эса эски бинони ремонт қилиб, унда революцион, жанговар ва меҳнат шон-шуҳрати музейини яратдилар.

ВАТАНПАРВАРЛИК хатти-ҳаракатларида ветеранлар кўпинча ибрат кўрсатмоқдалар. Бухоро шаҳрида истиқомат қилувчи пенсионер Норбобо Неъматов ва когонлик собиқ темирйўлчи Т. В. Хаустов ўз меҳнат жамғармаларидан 10 минг сўмдан пулни Тинчлик фондига ўтказдилар. Шунингдек, ғиждувонлик уруш ветерани Г. Очилов ҳамда шофирконлик уруш ветерани Д. Файзиевлар ҳам анчагина миқдорда пулни ўтказдилар. 400 минг нафар ветеран ижтимоий-фойдали меҳнатда фаол қатнашмоқда. Озиқ-овқат муаммосини ҳал қилишни, бозорларни турли-туман товарлар билан тўлдириш ҳамда хизматларни кўпайтиришни жадаллаштирувчи соҳалар устун йўналишлар бўлиб қолди.

1988 йил баҳорнинг биринчи кунида республикамизнинг кекса деҳқонларидан бири, Ленин мукофоти лауреати, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Жавод Кўчиев мурожаат билан чиқди. У ўзининг республика экономикасининг ўзак тармоғи тақдири ҳақидаги фикр-мулоҳазаларини «Пахтакорнинг ор-номуси ва виждони»да деб лўнда ва сермаъно қилиб билдирди.

Республиканинг «оқ олтин»и ҳисобига текинхўрларча кун кўриб бойиб кетган, айниган ўнлаб кишилар ва ўғриларнинг жиноий хатти-ҳаракатлари, деб ёзди Кўчиев, Ўзбекистоннинг миллионлаб деҳқонлари шон-шуҳратига ва ор-номусига доғ туширди. Пахта худди шуларнинг меҳнати ва пешона тери эвазига етиштирилади. Қўшиб ёзишлар, қаллобликлар, рапортбозлик деҳқонларнинг ҳалол ва фидокорона меҳнатига соя ташлади. Пахтазорлардаги асосий меҳнатнинг оғир қисми хотин-қизлар ва болаларнинг нимжон елкасига тушарди. Шу боис пахтакор касб-корининг обрў-эътибори туша бошлади.

Бунда тоқат қилиб бўлмайди, деб даъват қилди Кўчиев. Пахта республиканинг фахри ва асосий миллий бойлиги, унинг мамлакат экономикасига, интернационал қардошликни мустаҳкамлашга қўшадиган моддий ҳиссаси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолиши керак. Деҳқон эгилган бошини тезроқ кўтариб олиши керак. Унда еримиз, тупроғимиз тақдири учун жавобгарлик ҳисси уйғониши зарур. Пахтачиликда комплекс механизацияни ва интенсив технологияларни жорий этиш, қишлоқ учун янги серунум машиналар ва агрегатларни яратиш, уруғчилик ва селекциячиликни ривожлантириш, иқтисодий муносабатларни пудрат, ижара, хўжалик ҳисоби орқали тубдан қайта қуриш деҳқоннинг кучига тезроқ куч қўшади, пахтакорлик номининг обрў-эътиборини қайтариб беради.

Жавод Кўчиевнинг ташвиши, коммунист ва ветераннинг позициясини республикамиз деҳқонлари қўллаб-қувватладилар. Бу йил кўплаб хўжаликлар пахта тайёрлаш планини шараф билан адо этдилар. Улар орасида ветеран пахтакорлар бошчилик қилаётган хўжаликлар анча-мунча.

Шофиркон районидаги Ленин номли колхознинг меҳнат ветерани, Қаҳрамон она Г. Наврўзова ажойиб ташаббус бошлади. У пахтачилик бригадасига бу йил бошчилик қилиб, мўл-кўл ҳосил етиштирди. Когон районидаги «Бухоро» совхозининг меҳнат ветерани С. Йўлдошев 3 гектар ерни оилавий пудратга олди.

ПЕНСИОНЕРЛАР ва ветеранларнинг ўз томорқаларида қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришда қатнашиш ҳаракати ҳамма жойда кенгаймоқда. Қишлоқда яшовчи 600 мингдан кўпроқ пенсионер бу ишда иштирок этяпти. Уруш ва меҳнат ветеранлари учун кейинги йилнинг ўзида қарийб 5 мингта боғдорчилик-полизчилик участкалари ажратилди.

Жиззах районидаги Навоий номли колхоз ветеранлари «Ветеранлар боғи»га асос солиб, яхши иш бошладилар. Мазкур боғда барча қулайликлари бўлган (чойхона, сартарошхона, видеозал ва бошқалар) ветеранлар уйи қурилмоқда. Ушбу боғда етиштирилган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, мева ва сабзавотлар учун омборхона қуриш, уларни сотиш учун дўкон бунёд этиш кўзда тутилмоқда. Шунингдек, «Ветеранлар боғи»да Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлганлар шарафига хиёбон ташкил этишга қарор қилинди. Унда ҳар бир кишига «Хотира ниҳоли» бўлади.

Бошқа мисол. Самарқанд областидаги шахсий хўжаликларда 148 минг бош қорамол бор эди. Ветеранлар ҳаракати туфайли қорамолларнинг бош сони бир йил ичида 152 мингга етди. Уруш ва меҳнат ветеранларидан Ургут районидаги Калинин номли колхозда истиқомат қилувчи Х. Очилов ва «Ленинград» колхозида яшовчи А. Ғаффоровлар қорамолларни шахсий ёрдамчи хўжаликларда сўқимга боқиш ташаббуси билан чиқдилар.

Тошкент областининг Орджоникидзе районида ветеранлар Совети ташаббуси билан молларни сўқимга боқиш, аҳолидан сутни сотиб олиш, уни қайта ишлаш ва реализация қилиш бўйича ветеранларнинг хўжалик ҳисобидаги кооперативлари вужудга келтириляпти. Шу районнинг Жуманазар қишлоғида ветеранлар ташаббуси билан пенсионерларнинг квартираларини газлаштириш бўйича кооператив ташкил қилинди. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш бўйича бадиий ва манзарали-амалий ҳунармандчилик корхоналари ташкил қилинмоқда. Сурхондарё областида кооператорлар етиштирадиган ва реализация қиладиган полиз маҳсулотларининг 70 процентгача бўлган қисми ветеранларнинг оилалари участкасидан олинмоқда.

ВЕТЕРАНЛАР фаровонлигини ўстириш, уларнинг уй-жой шарт-шароитларини яхшилаш, маиший медицина, санатория хизмати кўрсатиш сифатини ошириш, уларнинг дам олишини йўлга қўйиш, уруш инвалидлари ва қатнашчиларига, партия ветеранларига, ҳалок бўлганлар оилаларига нафақалар ва имтиёзларни ўз вақтида бериш устидан назоратни ўрнатиш, кексалар учун интернат-уйлар шохобчаларини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш ветеранлар ташкилотлари, уларнинг республика ва область Советлари фаолиятидаги энг асосий йўналишларидан биридир.

Ленин, жамиятнинг ахлоқий жиҳатларига унинг катта авлодга қандай муносабатда бўлишига қараб баҳо берилади, деб таъкидлаган эди. Биз катталар олдида қарздор эканлигимизни ҳамма вақт ёдда сақлашимиз лозим. Чунки, бу одамлар умумхалқ ҳурмати ва муҳаббатига сазовордирлар. Улар бунга ўзларининг жанговар ишлари, фидокорона меҳнатлари билан сазовор бўлганлар.

Республикада «Шафқат» тармоқ программаси ишлаб чиқилган. У меҳнат қобилиятини йўқотган, ёлғиз кексаларга социал-маиший хизмат кўрсатишга қаратилгандир. Бундайлар республикамизда 12 минг нафардан кўпроқдир.

Биргина сўнгги йилнинг ўзида салкам 3 минг нафар ветераннинг оиласи уй-жой шароитини яхшилаб олди. Уларга қарашли 80 мингтадан кўпроқ квартира ремонт қилинди. Ҳар томонлама ёрдамга муҳтож 2,5 минг нафар кекса ва ёлғиз кишилар интернат-уйларга жойлаштирилди. Шундай кишилардан 20 мингдан кўпроғига социал ёрдам кўрсатиш бўлимлари томонидан уйларига бориб хизмат кўрсатилмоқда. 530 та «Ветеран» савдо нуқтаси ташкил қилинган. 4,5 минг ветераннинг квартирасига телефон ўрнатилди. Уларнинг социал-маиший шарт-шароитларини яхшилашга оид бошқа баъзи масалалар ҳам ҳал этилди. 11 минг нафар ветеранга уларни санаторий ва дам олиш уйларига йўлланмалар билан таъминлашда ёрдам берилган. 10 мингдан кўпроқ кишига медицина ёрдами кўрсатиш ва касалхоналарга ётқизишга кўмаклашилди.

Ҳаққисига кўчиб ўзимиз-дан-ўзимиз сўраб кўрайлик: бизда ветеранлар янада яхшироқ яшашлари учун ҳамма иш қилинганми? Моддий, маънавий-ахлоқий жиҳатдан улар учун барча шарт-шароитлар яратиб беришяптими? Афсуски, бу саволларга салбий жавоб беришга тўғри келади. Чунки, бунинг сабаблари анчагина. Турғунлик йилларининг оқибати ҳамон сезилиб турибди. Кексалар учун мўлжалланган интернат-уйлар эски, тутдек тўкилиб турган, тасодифий мослаштирилган биноларда жойлашган. Уларнинг моддий-техника базаси заиф. Улардаги овқатларни ҳам яхшилаш даркор. Бундай муаммоларни кўплаб келтириш мумкин. Аммо, асосий нуқсон, минг афсуски, бошқа нарсада. Одамларнинг кексаларга нисбатан ижтимоий лоқайдлигида, уларнинг ёшлар ва ўрта авлод кишилари томонидан унутиб қўйилганидадир. Ахир, ветеранлар ўзларига нисбатан яхши муносабатда бўлишга арзийдиган кишилардир.

Бизнинг маънавий бурчимиз шундаки, соғлиқни сақлаш органлари кексаларга кўпроқ диққат-эътибор беришлари тўғрисида ғамхўрлик қилишимиз керак. Кексаларни даволашни яхшилаш, уларнинг ҳамма вақт ва ўз вақтида малакали медицина ёрдами олишларини таъминлаш даркор. Энг кўп қийинчиликлар ва синовларни бошидан ўтказган совет кишиларининг авлоди ҳозир қарилик ёшидадир. Шу сабабли кексаларга иложи борича кўпроқ ғамхўрлик кўрсатишимиз, раҳм-шафқат қилишимиз, ветеранларни меҳр-муҳаббат билан ардоқлашимиз лозим. Токи, кекса авлод ўзининг обрў-эътибори ниҳоятда юқори эканлигини, совет кишиларининг уруш ва меҳнат ветеранларига бўлган ҳурмат-эътибори чексиз эканлигини ўз кўзи билан кўрсин. Шу муносабат билан республикамизда тимурчилар ҳаракатини қайта тиклаш катта аҳамият касб этган бўлур эди.

Суратда (чапдан ўнгга): М. Ашрапова, Ғ. Назруллаев, И. Аҳмадхўжаев, А. Д. Саркисян, Н. Рустамбеков, Р. Ғ. Ғуломов, В. Соатов, А. А. Алексеев, С. Д. Коротков, А. Саидов, Б. А. Ғойибов, С. С. Охунжонов.

Л. ГУСЕЙНОВ фотоси.

ЁШЛАРНИ революцион, меҳнат ва жанговар анъаналар руҳида тарбиялаш — катта авлодга мансуб совет кишиларининг асосий иши, ветеранларнинг муқаддас бурчидир. Маълумки, ўнлаб йиллар давомида энг оммалашган иш шакли ветеранларнинг ёшлар олдида чиқиши ва хотираларини сўзлаб бериши бўлди. Эндиликда диққат-эътиборни тарих дарсларига жамлаш зарур. Демократиялаштириш, ошкораликни кенгайтириш ёшлар орасида катта авлод тажрибасини идрок қилишга катта қизиқиш уйғотди. Бу тажриба ўзида фақат қўлга киритилган ютуқларнигина эмас, айни пайтда хатоларни ҳам, нуқсонларни ҳам ўзида жамул-жам этган. Миллионлаб кишилар қандай яшаганлари ва меҳнат қилганликларини, улар қандай идеалларга ишонганларини, қаҳрамонона ва фожиавий воқеалар бир-бири билан қандай чатишиб кетганлигини, омманинг ҳайратомуз шижоати ва социалистик қонунчилик нормалари оёқ ости қилинганлигини ветеранлардан бошқа ким ҳам эркин ва ишонарли қилиб кўрсатиб бера олиши мумкин?!

Ветеранлар советлари ёшларнинг меҳнат, интернационал тарбиясини кучайтириш бўйича ишларни анча яхшилашлари даркор. Лекциялар, суҳбатлар, ветеранларнинг бутун фаолияти ёшларнинг ҳаёти билан, уларни юксак унумли меҳнатга ва она-Ватан мудофаасига тайёрлашнинг конкрет вазифалари билан узвий боғланиши керак. Ҳозирги пайтда катта авлод анъаналарини ва улар кўрсатган жасоратни пропаганда қилишни қайта қуриш билан, унда ёшларнинг иштироки билан боғлаб олиб бориш муҳимдир. Ўтмиш ва бугунги куннинг узвий алоқаси авлодлар бирлигини мустаҳкамлашнинг муҳим шартидир.

Ёшлар катталардан қуруқ ақл ўргатишни, зерикарли панд-насиҳатларни кутаётганлари йўқ. Улар ошкора суҳбатни, тенг мулоқотни, етилган ўткир масалаларга жавобларни кутмоқдалар.

ВЕТЕРАНЛАРНИНГ ижтимоий-сиёсий ишларини активлаштиришда сиёсий системанинг бўлажак ислоҳоти катта истиқболлар очади. Бу ислоҳот давомида ҳозирги пайтда давлат органлари бажариб келаётган айрим вазифаларни жамоат ташкилотларига топшириш кўзда тутилмоқда. Чунончи, жамоат ташкилотларидан, шу жумладан, ветеранлардан кўрсатиладиган депутатлар халқ депутатлари Советларида бўлиши катта роль ўйнаши лозим. Бу ветеранлар ташкилотларининг, уларнинг доимий комиссиялари имкониятларини кенгайтиради.

Ҳа, айтгандек, айрим шаҳар ва район Советларидаги комиссияларда бу ишлар ҳозирча суст йўлга қўйилган. Кўп ҳолларда эса улар кам сонли бўлиб, деярли ташаббус кўрсатмайдилар, методик марказлар ролини ўйнамайдилар.

Амалиёт турар-жойлар бўйича ветеранлар ташкилотлари ишини яхшилаш зарурлигидан далолат бермоқда. Кўпгина Советларни анча ғайратли кадрлар билан мустаҳкамлаш зарур. Негаки, бутун республика ветеранлар ташкилотларининг жанговарлиги ва ишчанлик қобилияти биринчи навбатда ветеранлар ташкилотлари қуйи бўғинларининг фаоллигига боғлиқдир.

Аммо бу жараёнлар демократия оқимига қатъий риоя этилган ҳолда амалга оширилиши зарур. Бўлажак сайловлар жараёнида раҳбарлик органларига номзодларни чекланмаган миқдорда кўрсатиш ҳуқуқи ҳар томонлама таъминланиши керак. Ветеранларнинг шаҳар ва район Советлари составига номзодлар дастлабки тарзда меҳнат коллективлари ва истиқомат жойларидаги йиғилишларда муҳокамадан ўтиши даркор. Фикримизча, буларнинг ҳаммаси ветеранлар ташкилотларини ғайратли кишилар билан мустаҳкамлаш имконини беради, улар фаолиятини янада активлаштиришга кўмаклашади. Бироқ, бу соҳада ҳам республика ветеранлар ташкилотларининг имкониятларидан тўла-тўкис фойдаланилмаяпти.

КООПЕРАТИВ ҳаракатини кенг ривожлантириш туб иқтисодий ислоҳотнинг асосий, бош йўналишларидан биридир. «СССРда кооперация тўғрисида»ги Қонун қабул қилиниши билан кооперативларда ижтимоий ишлаб чиқаришда банд бўлмаган пенсионерлар, ўқувчилар ва аҳоли бошқа қатламларининг 80 процентгача бўлган қисми ишлайди, деб кўзда тутилган эди. Амалда эса бундай бўлмаяпти. Кооперативлар асосан ёшлар кооперативига айланиб қолмоқда. Кооперативларда ишлаётган пенсионерлар сони ҳозирча 1 процентдан ошмаяпти. Пенсионерлардан иборат кооперативлар миқдори битта-яримтадир. Пенсионерлар якка тартибдаги меҳнат фаолиятига кам жалб этилган. Бу соҳада республика партия, совет органлари ҳам, шунингдек, ветеранлар ташкилотлари Советлари ҳам жиддий иш олиб боришлари зарур. Пенсионерларнинг кооператив ҳаракатида унчалик активлик кўрсатмаётганликлари сабабларини аниқлаш ҳамда уларни бу ишга кўпроқ жалб этиш имкониятларини топиш муҳимдир.

Хуллас, манфаатдорлик ва яхши ўйлаб қурилган ташкилий ишлар амалга оширилса, ветеранлар Советлари маҳаллий Советлар ижроия комитетлари, корхоналар, хўжаликларнинг раҳбарлари билан ҳамкорликда XIX Бутуниттифоқ партия конференциясининг мамлакатни иқтисодий жиҳатдан ривожлантириш масалалари бўйича кўрсатмаларини бажариш юзасидан кўп иш қилишлари ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XI пленуми қарорларини адо этишга кўмаклашган бўладилар.

Ветеранларнинг шахсий ёрдамчи хўжаликларида, боғдорчилик ширкатларида ва бошқа жойларда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштиришни уюштириш ҳам кўнгилдагидек эмас. Маҳаллий Советлар ижроия комитетлари пенсионер ветеранларга ер участкалари ажратишга етарли эътибор бермаяптилар. Кўпинча эса етиштирилган қишлоқ хўжалик маҳсулотларини реализация қилишда уларга ёрдам кўрсатмаяптилар. Масалан, Тошкент областининг Оржоникидзе районида уруш ва меҳнат ветеранлари район Советининг куч-ғайрати билан салкам 18 минг нафар ветеран ўзларининг томорқаларида қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш, қорамол, қўй, паррандалар боқиш билан шуғулланмоқдалар. Улар бу маҳсулотларнинг анчагина қисмини аҳолига сотишга тайёрдирлар. Район матлубот жамияти уларни шартномадаги нархлар бўйича харид қилишни ташкил этиши керак эди. Бироқ шундай бўлмади. Район матлубот жамиятининг беларволарча муносабати шунга олиб келдики, ветеранлар етиштирилган маҳсулотларни улгуржи қилиб кимга сотишни билмай савдо-сотиқ кооперациясини ташкил қилишга мажбур бўлганлар ва кооператив савдоси учун дўкон ажратиб беришни илтимос қилдилар. Бундай фактлар республиканинг бошқа областларида ҳам борки, улар Ўзбекбирлашув системасидаги кооператорлар шаънига ярашмайди.

Бошқа бир мисол. Тошкент шаҳрида 225 нафар уруш ва меҳнат ветерани боғдорчилик-полизчилик участкалари ажратиб берилишини сўраб ариза ёздилар. Афсуски, бу масалалар жуда сусткашлик билан ҳал қилинмоқда.

ПЕНСИОНЕР ветеранларнинг турмуш шарт-шароитларини яхшилаш бўйича ветеранлар Советларининг маҳаллий Советлар ижроия комитетлари билан ҳамкорликда кўп иш қилишлари талаб этилади. Шу масалалар юзасидан ўтказилган Бутуниттифоқ рейди бу соҳада ҳам ҳамма нарса силлиқ эмаслигини кўрсатди. У планли равишда изчил ҳал этилишини талаб қилаётган ўнлаб муаммолар мавжудлигини намойиш қилди. Хусусан, ҳозирги пайтда республикада қарийб 4 минг нафар киши интернат-уйларга ҳамда социал ёрдам бўлимлари томонидан уйларга бориб хизмат кўрсатилишига муҳтождир. Бироқ, беш йиллик охиригача фақат 2 минг ўринли интернат-уй ишга туширилиши режалаштирилган.

Интернат-уйлар қурилиши Қорақалпоғистон АССРнинг Хўжайли районида, Самарқанд областининг Ургут районида, Тошкент областининг Оҳангарон районида секин олиб борилмяпти.

Ҳозирги пайтда республикадаги мавжуд 32 та интернат-уйдан 12 таси мослаштирилган биноларда жойлаштирилган бўлиб, санитария-гигиена талабларига жавоб бермайди. Қорақалпоғистон АССР, Бухоро, Сурхондарё, Сирдарё, Самарқанддаги, республиканинг бошқа областларидаги кўпгина интернат-уйлардаги канализация ва иситиш системаси бузуқ ҳолда ётибди. Капитал ва жорий ремонтлар, ободонлаштириш ишлари ўз вақтида олиб борилмайди. Овқатланишни, медицина хизмати кўрсатишни ташкил қилишда ҳам жиддий нуқсонлар давом этяпти. Масалан, Улуғ Ватан уруши инвалидлари учун қурилган республика пансионатида врачлар билан таъминланиш 78 процентни ташкил қилади. Самарқанд шаҳрининг 15 минг аҳоли яшайдиган Сартепа турар-жой массивида биронта ҳам поликлиника йўқ. Бу массивда ҳам партия, меҳнат ветеранлари истиқомат қилади. «Миконд» ва агрегат заводлари ҳузуридаги медицина-санитария қисмларида, масалан, ветеранлар билан ишлаш учун масъул бўлган врачлар йўқ. Бухоро ва Тошкент областларидаги интернат-уйларда молиявий-хўжалик фаолияти бузилганлиги фактлари аниқланди. Андижон ва Фарғона областлари ижроия комитетлари шу пайтгача пенсионерларга социал хизмат кўрсатиш территориал марказлари бунёд этиш учун бинолар ажратиш масаласини ҳал қилганлари йўқ.

Фарғона областида 1,6 минг, Бухоро областида эса қарийб 500 ветеран якка тартибдаги уй қурилиши учун ер участкаси олишга муҳтождир. Сирдарё областида салкам минг нафар ветеран уй-жойларининг ремонт қилинишини кутмоқда. Республикада 10 мингдан зиёд ветеран телефон ўрнатилиши учун навбат кутмоқда. Уларнинг каттагина қисми Тошкент шаҳрида, Тошкент, Фарғона, Андижон областларида яшайди. Бухоро областида, мисол учун, бор-йўғи бешта, Фарғона областида эса атиги 2 та «Ветеран» магазини ташкил қилинган. Ана шу регионлардан ветеранларнинг уларнинг истеъмол моллари билан етарли равишда таъмин этилмаётганликлари, ихтисослаштирилган магазинлар деб аталмиш жойларда, пойабзал, кийим-кечак, озиқ-овқат моллари сотиш бўлимларида савдо хизмати кўрсатиш сифати пастлиги тўғрисида келаётган шикоятлар кети узилмаяпти. Уруш ва меҳнат ветеранларининг ана шу товарларга бўлган талаб ва эҳтиёжларини ўрганиш ва қондириш масалалари ҳақли равишда ўртага қўйилмоқда.

АЛБАТТА, бир қатор масалаларни зудлик билан ҳал қилиш имконияти йўқ. Аммо шундай масалалар борки, биз уларни ҳал қилишни тезлаштиришга мажбурмиз. Айни пайтда бу масалаларни кун тартибидан бутунлай олиб ташлашимиз ҳам керак. Барча хоҳловчи ветеранларни боғ-полиз участкалари билан, уй-жой қуриш учун майдонлар билан тезроқ таъминлаш, телефонлар ўрнатиш, қўшимча магазинлар очиш наҳотки мумкин бўлмаса? Мумкин ва зарур.

Барча партия комитетлари, барча идоралар ва муассасалар раҳбарларининг бу масалаларга социал муаммолар орасидаги энг муҳим ва кечиктириб бўлмайдиган участка деб қарайдиган вақти келди. Бу ишда ветеранлар ташкилотларига ҳам, партия комитетлари, халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларига ҳам диққат-эътибор билан қараш, талабчанлик кўрсатиш керак. Ветеранлар ўзларининг бутун ҳаёти, кўп йиллик ҳалол меҳнатлари билан шунга муносибдирлар. Шубҳасиз, республика ветеранлар ташкилоти ўзи тузилган пайтдан бери ўтган икки йил ичида Ўзбекистон ССРнинг ижтимоий-сиёсий ва социал-иқтисодий ҳаётида муносиб ўрин эгаллади. Олдинда XIX Бутуниттифоқ партия конференциясининг қарорларини рўёбга чиқаришда конкрет ҳаракатлар даври турибди. Партия, уруш ва меҳнат ветеранлари партия ва партиясиз большевиклар сингари шубҳасиз партиянинг социалистик жамиятни тубдан қайта қуриш ва янгилаш йўлини ўтказишда бундан буён ҳам фаол жангчилар бўладилар. Бизнинг қайта қуришимиз муқаррар равишда ғалаба қилиши учун барча ишларни амалга оширадилар.

Қадрли ветеран ўртоқлар, Сизларга зарур ва фойдали ишингиз учун миннатдорчилик билдиришга ижозат бергайсиз. Сизларни кириб келаётган Улуғ Октябрь байрами билан табриклаймиз.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КУНЛАРИ ОЧИЛДИ

ГАННОВЕР, 2 ноябрь. (ТАСС). 1 ноябрь куни Москвадан Европадаги энг йирик аэропортлардан бири бўлган Франкфурт-Майн аэропортига учиб келган лайнер гўё ўз қанотида серқуёш, Совет Ўзбекистони республикасининг ҳароратини олиб келгандек бўлди.

Ушбу самолётда Ўзбекистоннинг кўп сонли делегацияси келди, у бугун Ғарбий Германиядаги Қуйи Саксония вилоятининг бош шаҳри бўлган Ганноверда очиладиган Совет Иттифоқи кунларида иштирок этади.

Совет делегациясига Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари В. И. Огарок бошчилик қилмоқда. Делегация составида республика жамоатчилиги турли доираларининг вакиллари бор. Фан, маданият ва санъат арбоблари билан биргаликда ГФРга халқ маорифи мутахассислари, саноат айрим соҳалари, ташқи савдо ташкилотларининг ходимлари, шунингдек оммавий ахборот воситаларининг раҳбарлари келдилар. СССР кунларида «Совет Ўзбекистони» газетасининг редактори Л. П. Қаюмов, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти Э. Ю. Юсупов, Қишлоқ хўжалиги экономикаси институтининг директори С. Н. Усмонов иштирок этишмоқда.

«Лазги» ансамбли артистларининг катта группаси, замонавий жаз музикасининг вакиллари, шунингдек кийим модельерлар ҳам келишди.

Қуйи Саксония вилояти жамоатчилигининг Ўзбекистон билан дўстона алоқалари беш йилдан кўпроқ вақтдан бери давом этмоқда. Ушбу делегациянинг ташрифи ана шу алоқаларни ўзига хос эзгу анъанага айлантиради. Ҳозиргача ҳам Тошкент, Бухоро, Самарқанд аҳли, Ўзбекистондаги бошқа шаҳарларнинг меҳнаткашлари 1985 йилнинг июнь ойида Ўзбекистонда бўлиб ўтган Қуйи Саксония вилояти кунларини, шу вилоят намояндалари билан учрашувларни ҳали-ҳали эслаб юрибдилар. Бу галги ташриф ГФРдаги вилоят ва Ўзбекистон республикаси ўртасидаги алоқаларнинг яна ҳам мустаҳкамланишига хизмат қилади. СССР кунларининг қатнашчилари Германия Федератив Республикаси гражданларига Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистон ССР экономикаси эришган ютуқлар ҳақида, социал соҳадаги ва маданий ҳаётдаги муваффақиятлар ҳақида, Ўзбекистондаги муаммолар хусусида сўзлаб берадилар.

Аммо Совет Иттифоқи бу галги кунларининг ўзига хос жиҳатлари бор. Делегация ГФРга келганидан кейиноқ Бонндаги Густав Штреземан номли институтда бўлган биринчи амалий учрашувда шу жиҳатлар таъкидлаб ўтилди.

«Федерал канцлер Гельмут Коль октябрь ойининг иккинчи ярмида Москвага ташриф буюрган эди, вақт нуқтаи назаридан биз ана шу визитдан кейин Федератив Республикага келган дастлабки СССР вакиллари қаторида бўлдик, — деди Совет делегациясининг раҳбари. — Шунинг ўзиёқ СССР кунлари учун аҳамиятлидир. Москвада бўлган олий даражадаги Совет — Ғарбий Германия музокаралари чоғида мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларда янги босқични бошлаш, бу муносабатларга зарур даражада беқиёс жўшқинлик ва истиқболни кўзлаш тусини бериш, бу муносабатларда янги саҳифани очиш учун барча шарт-шароитлар яратилди. СССР кунларининг ўтказилиши ана шу янгитдан очилган саҳифага конкрет сатр бўлиб қўшилади, деган умиддамиз».

Совет делегациясининг барча аъзолари, деди сўнгра у, совет жамиятини янгилашга ўзларининг конкрет амалий ҳиссаларини қўшмоқдалар. Ҳозир улар ГФР аҳлига шахсий таассуротларини айтиш, «Давра столи» атрофида ҳаммамизни ҳаяжонга солиб турган муҳим долзарб муаммолар хусусида суҳбатлашиш, саволларга жавоб бериш имкониятига эгадирлар. Биз Октябрь инқилоби байрами арафасидаги сафаримиз якунлари барча йўналишлар бўйича яхши қўшничилик муносабатларини ривожлантириш, турли соҳаларда ўзаро фойдали ҳамкорликни йўлга қўйиш юзасидан давлатларимиз ишлаб чиқаётган сиёсатга ўзаро ишончни вужудга келтиради, СССР билан ГФР халқлари ўртасидаги самимий ишонч кўприкларини яратади, деб умид қиламиз. Биз буни шу ерда, делегациямиз ГФРда бўлган ва Қуйи Саксония жамоатчилиги билан учрашувлар вақтида шунга интилаётганлигимизни амалда исботлашга қарор қилганмиз. СССР кунларининг бутун кенг программаси — кўргазмалар, докладлар, музикали ва фольклор томошалари, бадиий маҳорат М. С. Горбачев илгари сурган «Умумевропа хонадони»ни бунёд этиш ғоясини амалга оширишнинг кичик бир қисми бўлиб қолсин.

«Ғарбий Германиядаги немисларнинг аксарияти ҳозир Совет Иттифоқи ва Федератив Республика халқлари ўртасидаги яхши қўшничилик муносабатларини ривожлантиришга интилмоқда, — деди ўз навбатида Густав Штреземан номли институтнинг раиси Бертольд Финкельштайн. Илгари немислар совет кишилари бошига жуда кўп кулфатларни солган эдилар. Эндиликда бу қайтарилмаслиги учун барча ишларни қилиш керак. Бундай ҳол Ер юзидаги бирон-бир мамлакатда ҳам қайтарилмаслиги керак. Инсоният омон қолиши керак — ҳозир бу бизнинг биргаликдаги асосий мақсадимиздир».

Совет делегациясининг бундесрат (вилоятлар палатаси)даги учрашувлари чоғида Совет республикаси билан Ғарбий Германиядаги вилоят ўртасидаги бевосита алоқаларни ривожлантириш ва бунда Бооннинг роли хусусида сўз юритилди. Суҳбатда иштирок этган бундесрат ижроия директори Георг-Бернд Ошатц (у илгари Жанубий Саксонияда диния ишлари министри бўлган) бундесрат ана шундай ташаббусларни қўллаб-қувватлашини айтди. Ҳозирги вақтда Саар вилояти билан Грузия ўртасида, шунингдек Шимолий Рейн-Вестфалия билан Россия Федерацияси ўртасида шерикчилик алоқалари ўрнатилган.

Бугун кечқурун Ганноверда Ўзбекистон мисолида Совет Иттифоқи кунларининг тантанали очилиш маросими бўлади.

БОЛАЛАРНИНГ СИҲАТ-САЛОМАТЛИГИНИ КЎЗЛАБ

1 ноябрь куни Тошкентда Ўзбекистон болалар врачларининг III съезди очилди. Етакчи педиатрлар, амалиётчи мутахассислар, олимлар, соғлиқни сақлашнинг ташкилотчилари болаларга даволаш-профилактика ёрдами кўрсатишнинг аҳволи ва муаммоларини, республикада педиатрия хизматини ривожлантириш вазифалари ва истиқболларини биргаликда муҳокама қилиш учун тўпландилар. Муҳокама программаси тажрибани ўртоқлашишни, болаларнинг касалланиши ва ўлимини камайтириш масалаларини, оналик ва болаликни муҳофаза қилишни кучайтиришнинг умумий ва регионал жиҳатларини, юқумли касалликларнинг олдини олиш ва уларга қарши курашиш муаммоларини ҳар томонлама кўриб чиқишни, педиатрия практикасидаги самарали ёндашувлар ва методларни ишлаб чиқишни кўзда тутади.

Съезд программасига болалар врачлари илмий жамияти республика правлениесининг ҳисоботи ва ревизия комиссиясининг ҳисоботи, жамият правлениеси ва ревизия комиссиясининг янги составини сайлаш киритилган. (ЎзТАГ).

ШОВҚИН ВА ТЕБРАНИШГА ҚАРШИ

Дастгоҳ ва машина ускуналарнинг шовқини ҳамда нормадан ортиқ тебраниши, завод биноларининг газ ва чангга тўлаётгани ҳозирги ишлаб чиқаришнинг иллатларидан бири бўлиб қолмоқда. Ҳозирги фан-техника тараққиёти даврида бу иллатларга қарши кураш биринчи даражали аҳамият касб этмоқда. Шу кураш «Шовқин ва тебранишга қарши кураш» проблемаси юзасидан Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг вакиллар кенгашини тузиш учун сабаб бўлди. Мазкур кенгашнинг навбатдаги мажлиси 1 ноябрь куни Тошкентда бошланди.

Мажлис қатнашчилари бир неча кун мобайнида ана шу проблема юзасидан мунозара ўтказадилар, Тошкент корхоналарида муаммо қандай ҳал этилаётгани билан танишадилар, Самарқандга борадилар.

(ЎзТАГ).

Редактор ўринбосари
Т. НАЖМИДДИНОВ.

Ўзбекистон ССР 1988 йилги пул-буюм лотереяси бешинчи чиқарилиши бўйича 28-29 октябрда Когон шаҳрида ўтказилган ютуқлар тиражининг

5 ЧИҚАРИЛИШИ

РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

Тиражда лотереянинг беш разрядига умумий суммаси 1.062000 сўм бўлган 515 та буюм ва 275485 та пул ютуқлари ўйналди.

Ютуқлар тиражи лотереянинг бир разрядига ўтказилди. Жадвалда кўрсатилган барча ютуқлар лотереянинг бошқа разрядларидаги шундай серия ва номерларга эга бўлган билетларига ҳам тўланади.

Масалан, серия номери 027155, билет номери 015 бўлган лотерея билети «Жигули ВАЗ-21061» автомашинасини ютганлиги кўрсатилган. Бу—худди шу ютуқ ҳамма разряддаги шундай серия ва номерли билетларга ҳам чиққанлигини билдиради.

Бошқа буюм ва пул ютуқлари ҳам шундай тартибда ўйналган. Серия номери ва билет номери қуйидагича бўлган лотерея билетларига ютуқлар чиқди.

Серия номерлари	Билет номерлари	Ютуққа чиққан буюмларнинг номи ва пул ютуғининг миқдори	Ютуққа чиққан буюмнинг нархи (сўм, тийин)
023619	117*)	250 сўм пул ютуғи	—
023647	062*)	250 сўм пул ютуғи	—
023689	085*)	200 сўм пул ютуғи	—
023782	154*)	200 сўм пул ютуғи	—
023788	050*)	250 сўм пул ютуғи	—
023803	153*)	250 сўм пул ютуғи	—
023806	132*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
023824	120*)	«Сатурн» гиламн (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	360—00
023839	156*)	200 сўм пул ютуғи	—
023847	064*)	50 сўм пул ютуғи	—
023851	127*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
023862	149*)	50 сўм пул ютуғи	—
023911	129*)	Туристик чодир (4 ўринли)	119—00
023936	173*)	50 сўм пул ютуғи	—
023956	102*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
023993	106*)	300 сўм пул ютуғи	—
024018	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
024072	136*)	200 сўм пул ютуғи	—
024082	096*)	«Снежинка» холодильниги	300—00
024100	129*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
024126	136*)	500 сўм пул ютуғи	—
024144	104*)	100 сўм пул ютуғи	—
024182	179*)	100 сўм пул ютуғи	—
024195	046*)	50 сўм пул ютуғи	—
024210	176*)	200 сўм пул ютуғи	—
024212	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
024244	058*)	1000 сўм пул ютуғи	—
024253	016*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
024255	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
024315	133*)	«Электроника» микро калькулятори	125—00
024317	114*)	«Урал» ИМЗ.8.103 мотоцикли	1832—00
024396	105*)	500 сўм пул ютуғи	—
024410	097*)	300 сўм пул ютуғи	—
024423	058*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	102—00
024451	047*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
024454	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
024459	060*)	100 сўм пул ютуғи	—
024488	103*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
024541	174*)	50 сўм пул ютуғи	—
024559	096*)	500 сўм пул ютуғи	—
024574	131*)	«Сатурн» гилами (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	360—00
024603	038*)	«Жигули ВАЗ-2105» автомобили	8300—00
024607	084*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
024610	042*)	50 сўм пул ютуғи	—
024625	159*)	50 сўм пул ютуғи	—
024641	019*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	102—00
024649	044*)	1000 сўм пул ютуғи	—
024666	098*)	300 сўм пул ютуғи	—
024701	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
024707	146*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
024708	044*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
024723	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
024729	198*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	102—00
024773	061*)	100 сўм пул ютуғи	—
024792	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
024825	177*)	250 сўм пул ютуғи	—
024832	149*)	200 сўм пул ютуғи	—
024847	022*)	500 сўм пул ютуғи	—
024852	128*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
024879	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
024919	125*)	500 сўм пул ютуғи	—
024954	144*)	Туристик чодир (2 ўринли)	70—00
024960	079*)	«Сатурн» гилами (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	360—00
024978	156*)	200 сўм пул ютуғи	—
024982	073*)	1000 сўм пул ютуғи	—
024986	009*)	100 сўм пул ютуғи	—
024990	122*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	102—00
025087	106*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
025114	054*)	«Электроника» стол соати	40—00
025120	032*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
025125	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
025138	165*)	500 сўм пул ютуғи	—
025148	186*)	«Электроника» стол соати	40—00
025179	016*)	200 сўм пул ютуғи	—
025207	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
025287	169*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	102—00
025289	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
025321	084*)	200 сўм пул ютуғи	—
025323	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
025335	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
025349	184*)	300 сўм пул ютуғи	—
025362	173*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
025417	156*)	300 сўм пул ютуғи	—
025447	129*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
025473	156*)	250 сўм пул ютуғи	—
025493	074*)	250 сўм пул ютуғи	—
025512	110*)	200 сўм пул ютуғи	—
025522	138*)	1000 сўм пул ютуғи	—
025526	066*)	«Сатурн» гилами (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	360—00
025544	038*)	«Рига-13» мопеди	145—00
025564	155*)	200 сўм пул ютуғи	—
025566	016*)	50 сўм пул ютуғи	—
025584	126*)	50 сўм пул ютуғи	—
025594	122*)	«Сатурн» гилами (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	360—00
025597	141*)	100 сўм пул ютуғи	—
025599	067*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
025648	153*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
025650	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
025656	034*)	200 сўм пул ютуғи	—
025744	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
025745	140*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	102—00
025774	058*)	500 сўм пул ютуғи	—
025783	104*)	«Москвич-412» автомобили	7397—00
025873	125*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
025879	052*)	«Снежинка» холодильниги	300—00
025883	173*)	500 сўм пул ютуғи	—
025906	009*)	50 сўм пул ютуғи	—
025951	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
025953	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
025967	196*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
025983	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
026027	079*)	100 сўм пул ютуғи	—
026048	057*)	500 сўм пул ютуғи	—
026070	020*)	100 сўм пул ютуғи	—
026101	165*)	«Рига-13» мопеди	145—00
026120	018*)	300 сўм пул ютуғи	—
026165	008*)	300 сўм пул ютуғи	—
026173	180*)	250 сўм пул ютуғи	—
026203	061*)	50 сўм пул ютуғи	—
026210	104*)	«Сатурн» гилами (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	360—00
026211	002*)	Туристик чодир (4 ўринли)	119—00
026225	104*)	50 сўм пул ютуғи	—
026255	134*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
026262	084*)	50 сўм пул ютуғи	—
026267	139*)	«Рига-24» Дельта мопеди	265—00
026296	151*)	500 сўм пул ютуғи	—
026308	121*)	250 сўм пул ютуғи	—
026363	136*)	50 сўм пул ютуғи	—
026366	044*)	50 сўм пул ютуғи	—
026367	008*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
026475	072*)	200 сўм пул ютуғи	—
026499	194*)	«Сатурн» гилами (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	360—00
026503	153*)	250 сўм пул ютуғи	—
026513	168*)	500 сўм пул ютуғи	—
026536	125*)	«Электроника» стол соати	40—00
026553	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
026554	044*)	Туристик чодир (2 ўринли)	70—00
026597	1—200	25 сўм пул ютуғи	—
026602	074*)	Туристик чодир (2 ўринли)	70—00
026622	026*)	100 сўм пул ютуғи	—
026630	178*)	«Урал» ИМЗ.8.103 мотоцикли	1832—00
026640	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
026672	104*)	«Рига-13» мопеди	145—00
026683	106*)	300 сўм пул ютуғи	—
026725	051*)	500 сўм пул ютуғи	—
026735	061*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
026759	200*)	50 сўм пул ютуғи	—
026762	133*)	500 сўм пул ютуғи	—
026798	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
026837	096*)	«Рига-13» мопеди	145—00
026891	007*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
026915	049*)	1000 сўм пул ютуғи	—
026916	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
026924	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
026944	052*)	«Урал» ИМЗ.8.103 мотоцикли	1832—00
026968	168*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
026969	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
026989	029*)	200 сўм пул ютуғи	—
026990	150*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
026999	168*)	500 сўм пул ютуғи	—
027040	070*)	«Электроника» стол соати	40—00
027042	183*)	500 сўм пул ютуғи	—
027047	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
027075	055*)	«Снежинка» холодильниги	300—00
027099	189*)	100 сўм пул ютуғи	—
027125	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
027132	133*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
027135	096*)	200 сўм пул ютуғи	—
027137	085*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
027138	127*)	200 сўм пул ютуғи	—
027156	015*)	«Жигули ВАЗ-21061» автомобили	9123—00
027188	016*)	«Электроника» стол соати	40—00
027252	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
027260	045*)	500 сўм пул ютуғи	—
027271	180*)	300 сўм пул ютуғи	—
027276	193*)	«Снежинка» холодильниги	300—00
027285	091*)	«Рига-24» Дельта мопеди	265—00
027313	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
027317	063*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
027320	043*)	250 сўм пул ютуғи	—
027386	022*)	50 сўм пул ютуғи	—
027400	090*)	«Электроника» стол соати	40—00
027411	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
027421	197*)	200 сўм пул ютуғи	—
027445	135*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
027449	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
027475	011*)	«Жигули ВАЗ-21013» автомобили	7260—00
027507	010*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
027552	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
027573	048*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
027578	1—200	25 сўм пул ютуғи	—
027588	191*)	50 сўм пул ютуғи	—
027600	126*)	500 сўм пул ютуғи	—
027606	031*)	500 сўм пул ютуғи	—
027662	077*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
027679	072*)	«Снежинка» холодильниги	300—00
027775	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
027784	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
027800	048*)	Туристик чодир (4 ўринли)	119—00
027814	044*)	300 сўм пул ютуғи	—
027873	1—200	25 сўм пул ютуғи	—
027890	098*)	200 сўм пул ютуғи	—
027892	110*)	100 сўм пул ютуғи	—
027903	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
027911	042*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
027922	071*)	50 сўм пул ютуғи	—
027933	177*)	«Россия-325» электропроигриватели	178—00
027941	126*)	250 сўм пул ютуғи	—
027948	055*)	200 сўм пул ютуғи	—
027963	014*)	«Урал» ИМЗ.8.103 мотоцикли	1832—00
027982	172*)	50 сўм пул ютуғи	—
027983	052*)	«Электроника» стол соати	40—00
027997	069*)	«Снежинка» холодильниги	300—00
028018	1—200	25 сўм пул ютуғи	—
028056	188*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
028062	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
028153	137*)	1000 сўм пул ютуғи	—
028167	110*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
028222	097*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
028266	133*)	1000 сўм пул ютуғи	—
028272	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
028282	140*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
028306	132*)	250 сўм пул ютуғи	—
028328	154*)	100 сўм пул ютуғи	—
028350	1—200	5 сўм пул ютуғи	—
028352	049*)	«Таурас-211» телевизори	296—00
028473	055*)	500 сўм пул ютуғи	—
028494	138*)	Туристик чодир (2 ўринли)	70—00
028511	044*)	100 сўм пул ютуғи	—
028525	015*)	300 сўм пул ютуғи	—
028526	166*)	«Вега-326» магнитофони	220—00
028556	047*)	100 сўм пул ютуғи	—
028577	130*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
028594	067*)	1000 сўм пул ютуғи	—
028619	177*)	«Зенит-ТТЛ» фотоаппарати	180—00
028648	001*)	50 сўм пул ютуғи	—
028682	107*)	«Рига-24» Делта мопеди	265—00
028708	033*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	102—00
028728	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
028755	125*)	100 сўм пул ютуғи	—
028767	005*)	50 сўм пул ютуғи	—
028772	148*)	200 сўм пул ютуғи	—
028780	066*)	100 сўм пул ютуғи	—
028783	142*)	«Весна-211» стерео магнитофони	365—00
028797	191*)	Туристик чодир (4 ўринли)	119—00
028829	158*)	300 сўм пул ютуғи	—
028834	170*)	«Запорожец 968-М» автомобили	3998—00
028886	004*)	300 сўм пул ютуғи	—
028899	148*)	200 сўм пул ютуғи	—
028902	105*)	1000 сўм пул ютуғи	—
028920	149*)	«Тайга» полоси (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	102—00
028936	078*)	500 сўм пул ютуғи	—
028939	104*)	250 сўм пул ютуғи	—
028954	106*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
028982	173*)	50 сўм пул ютуғи	—
029012	172*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
029028	188*)	250 сўм пул ютуғи	—
029080	047*)	100 сўм пул ютуғи	—
029109	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
029142	1—200	25 сўм пул ютуғи	—
029197	080*)	50 сўм пул ютуғи	—
029224	129*)	1000 сўм пул ютуғи	—
029225	041*)	200 сўм пул ютуғи	—
029232	066*)	100 сўм пул ютуғи	—
029238	106*)	300 сўм пул ютуғи	—
029255	174*)	50 сўм пул ютуғи	—
029291	1—200	10 сўм пул ютуғи	—
029322	080*)	200 сўм пул ютуғи	—
029352	1—200	3 сўм пул ютуғи	—
029367	185*)	300 сўм пул ютуғи	—
029401	108*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
029407	055*)	200 сўм пул ютуғи	—
029412	135*)	«Электроника» стол соати	40—00
029445	134*)	«Сатурн» гилами (ГДРда ишлаб чиқарилган, 2×3 м)	360—00
029457	056*)	«Электроника» микрокалькулятори	125—00
029470	070*)	«Рига-24» Дельта мопеди	265—00

*) Шу сериядаги билетларнинг қолган 199 номерига 1 сўмдан пул ютуғи чиқди.

ЮТУҚЛАРНИ ОЛИШ ТАРТИБИ:

1. Буюм ютуғи чиққан билетнинг эгаси хоҳласа шу буюмнинг қийматини нақд пул билан олиши мумкин.

2. «Жигули — ВАЗ-21061, 2105, 21013», «Москвич-412», «Запорожец-968 М» автомашиналари, «Урал» ИМЗ. 8. 103 мотоцикллари, «Весна-211» магнитофонлари, ГДРда ишлаб чиқарилган гиламлар ва полослардан иборат буюм ютуқлари СССР жамғармалар банкининг Ўзбекистон республика банки нарядига биноан «Ўзбекбирлашув»нинг Тошкент базаси томонидан берилади. Қолган буюм ютуқлари жамғарма банкларида лотерея билети олдиндан текшириб кўрилгач жойлардаги магазинлар орқали берилади.

3. Ўзбекистон ССР пул-буюм лотереяси билетларига чиққан 1100 сўмгача бўлган ютуқларнинг қиймати иттифоқдош республикалар, область ва шаҳарларнинг жамғарма банкларида ҳам тўланаверади. Шу жамғарма банкларидан буюмларни талаб қилиб олиш мумкин.

4. Ютуқ чиққан лотерея билетларини кечи билан 1989 йил 30 июнгача топшириш керак. Шу муддатдан кейин лотерея билетлари ютуқ тўлаш учун қабул қилинмайди.

5. Бошқа иттифоқдош республикаларда ўтказиладиган пул-буюм лотереяси билетларини Ўзбекистон ССРнинг ҳамма шаҳарларидаги жамғарма банкларида текшириш ва ютуқларни шу банклар орқали олиш мумкин.

Бу жадвал расмий ҳужжат бўлиб, пул-буюм ютуқлари газетанинг навбатдаги сони чиққанидан кейин тўланади.

Эслатма: 1. Пул-буюм лотереяси бўйича ютуққа чиққан баъзи бир буюмларни ишлаб чиқариш тўхтатиб қўйилган бўлса, бундай буюмлар шунга ўхшаш бошқа маркадаги буюмлар билан алмаштирилади. Бу ҳолда берилаётган буюм қиймати лотереяга чиққан буюм ютуғининг баҳосидан арзон бўлса, нарх ўртасидаги фарқ қўшиб берилади.

Буюмларнинг чакана савдо нархи ўзгарган тақдирда буюм ютуқлари янги прейскурант кучга кирган вақтдан бошлаб янги нарх бўйича тўланади. Лотерея шартларида кўрсатилган «Жигули — ВАЗ—21061» автомашинаси шу модификациядаги «Жигули — ВАЗ—21063» автомашинаси билан алмаштирилиши мумкин. Бу ҳолда ютуқ эгасига нархлар ўртасидаги фарқ тўланади.

Тираж комиссиясининг раиси — халқ депутатлари Когон шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари — Б. Н. КАРИМОВ.

Тираж комиссиясининг масъул секретари — А. М. ҲАЙДАРОВ.

Р. — 17755. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. А. — 253. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12